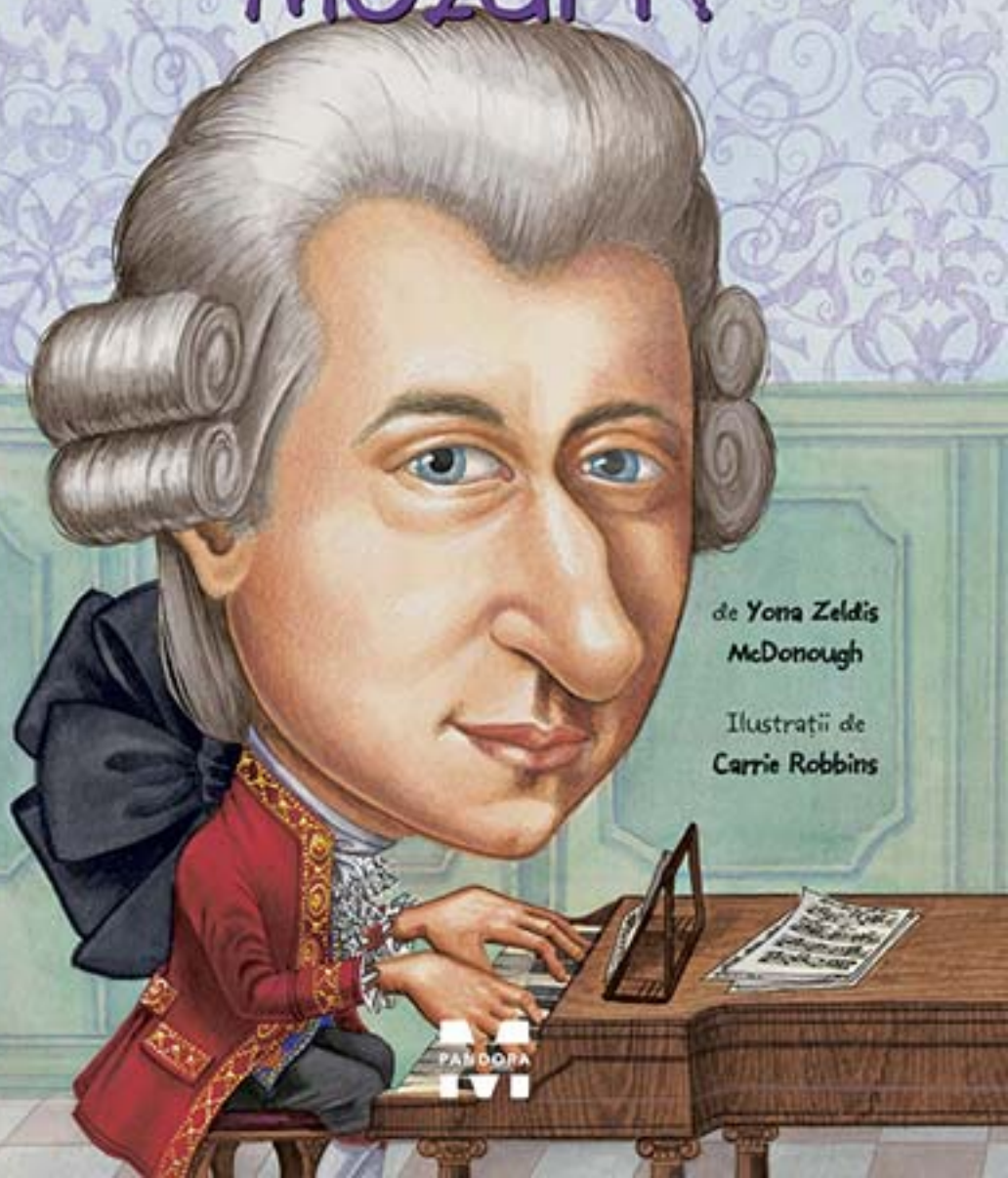

Cine a fost
**Wolfgang Amadeus
Mozart?**

de Yona Zeldis
McDonough

Ilustrații de
Carrie Robbins

PANDORA

Cine a fost Wolfgang Amadeus Mozart?

Cine a fost Wolfgang Amadeus Mozart?

de Yona Zeldis McDonough

Ilustrații de Carrie Robbins

Traducere din engleză de Camelia Ghioc

Editori:

Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu
Silviu Dragomir

Fondator:

Ion Mărculescu, 1994

Redactor:

Domnica Drumea

Director producție:

Cristian Claudiu Coban

DTP:

Florin Paraschiv

Corectură:

Cătălina Ioancea
Dușa Udrea

Titlul original: *Who Was Wolfgang Amadeus Mozart?*

Autor: Yona Zeldis McDonough

Ilustrații interior de Carrie Robbins

Ilustrații copertă de Nancy Harrison

Text copyright © 2003 by Yona Zeldis McDonough

Illustrations copyright © 2003 by Carrie Robbins

Cover illustration copyright © 2003 by Nancy Harrison

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

Prezenta ediție s-a publicat prin acord cu Grosset & Dunlap, imprint al
Penguin Young Readers Group, divizie a Penguin Random House LLC.

Copyright © Pandora Publishing, 2015

pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

W: www.pandoram.ro

ISBN ePUB: 978-606-8780-28-3

ISBN PDF: 978-606-8780-29-0

ISBN Print: 978-973-1989-95-2

Pandora M face parte din Grupul Editorial TREI

Cuprins

Cine a fost Wolfgang Amadeus Mozart?	7
Un băiețel mic, cu un talent uriaș.....	10
Călătorii prin lume.....	37
Copilul-minune se face mare	51
Pe cont propriu.....	73
Familistul	86
Un sfârșit prematur	101

Copiilor mei, James și Katherine
McDonough — Y.Z.M.

Lui Richard, care s-ar putea să nu apuce
să vadă cartea terminată, dar al cărui spirit
e în fiecare ilustrație. Iubire veșnică — C.R.

Cine a fost Wolfgang Amadeus Mozart?

În urmă cu peste 200 de ani, trăia un băiețel care la numai trei ani a învățat să cânte la un instrument muzical. Acesta se numea clavir și era un instrument cu coarde și claviatură, foarte folosit pe vremuri. Când a împlinit cinci ani, băiețelul compunea deja muzică minunată,

fără niciun ajutor. La opt ani, învățase să cânte la încă două instrumente — vioara și orga. Deci la opt ani, el știa să cânte la trei instrumente muzicale.

Tatăl lui era și el muzician și dorea ca toată lumea să-l admire pe talentatul său fiu. Dar unora nu prea le venea să creadă că un băiețel așa mic putea fi atât de talentat. Ei credeau că tatăl lui îi scrisese muzica. Sau că băiatul nu era, de fapt, copil, ci un adult foarte mic de statură. Trebuia să fie un truc la mijloc.

Un avocat care era și muzician s-a hotărât să afle adevărul. L-a testat ore în șir pe băiat. L-a pus să cânte o piesă muzicală extrem de dificilă, iar băiețelul a interpretat-o cu ușurință, foarte bine. Apoi l-a pus pe copil să inventeze pe loc pentru el o bucată muzicală. Din nou, băiatul a făcut o treabă excelentă.

Apoi a intrat în cameră o pisică, iar băiețelul s-a oprit imediat din cântat la clavier și s-a apucat să fugărească pisica. Bărbatul nu mai avea nicio îndoială — băiatul era cu adevărat doar un copil, mai puțin atunci când scria sau interpreta muzică. Atunci, băiețelul era un geniu.

Cine era băiatul acela? Numele lui era Wolfgang Amadeus Mozart, iar aceasta e povestea lui.

Wolfgang Amadeus Mozart

Capitolul 1

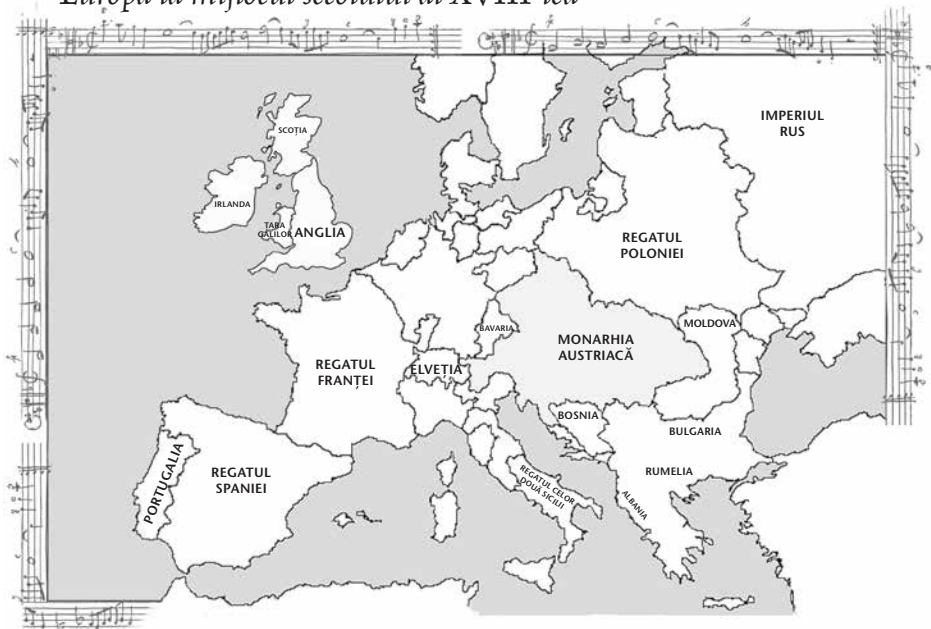
Un băiețel mic, cu un talent uriaș

Leopold Mozart Tatăl, Leopold Mozart, era foarte sever. El era compozitor și violonist în Salzburg, Austria. În fiecare zi, după serviciu, Leopold venea acasă și le dădea fiicei și fiului său lecții de muzică. Ei interpretau la nesfârșit bucățile muzicale învățate de la tatăl lor și exersau ore în șir, în fiecare zi. Amândoi copiii au devenit instrumentiști foarte buni, dar băiatul, Wolfgang, era și mai talentat decât sora lui.

Wolfgang s-a născut pe 27 ianuarie 1756, la Salzburg, în Austria. (Pe hartă, steluța din interiorul regatului austriac arată unde se află Salzburg.) Îna-
ntea lui mai veniseră pe lume în familie șase copii,
așa că el era mezinul. Însă numai Wolfgang și sora
lui cea mare, Maria Anna, au trăit mai mult de un
an. Pe atunci, când bebelușii și copiii foarte mici se
îmbolnăveau, nu existau medicamente pentru ei, cum
există azi. Așa că, din păcate, moartea copiilor era
ceva obișnuit.

Europa la mijlocul secolului al XVIII-lea

Deoarece Wolfgang avea un nume așa de lung, familia îi spunea Wolferl sau, uneori, îi prescurtau numele în Wolfie. Mariei Anna i se spunea Nannerl, iar câinelui familiei i se spunea Bumperl.

Când Nannerl avea șapte ani, Tata Leopold a început să o învețe să cânte la clavier. Wolfie, care avea doar trei ani, era nelipsit de la aceste lecții. Stătea pe podea și asculta muzica interpretată de sora lui. Dar asta nu l-a

mulțumit. Voia mai mult — voia să cânte și el. După ce se termina lecția lui Nannerl, el se ducea la clavier. Era așa de mic, că trebuia să se ridice pe vârfuri ca să ajungă la clape. Încerca o notă, apoi alta. Îi plăceau sunetele pe care le scotea clavierul. Îl făceau să zâmbească de fericire. Dar când cânta două note care nu-i plăceau, îl dureau urechile. Se supăra atât de tare, încât izburcea în plâns. Chiar și când era doar un copilăș, Wolfie știa exact care note sună bine împreună și care nu.

Tata Leopold a început să-i dea lecții și lui Wolfie. În scurt timp, băiețelul știa să cânte toate melodiile din caietul lui Nannerl.

Instrumente cu clape din secolul al XVIII-lea

Harpsicordul

Harpsicordul era cel mai popular dintre primele instrumente cu coarde. Coardele erau făcute din metal și ciupite cu pene. Sunetul metalic nu suna prea plăcut în urechile muzicienilor, dar Mozart a găsit o modalitate de a face muzica acestui instrument să sune mai frumos.

Clavicordul

Clavicordul era, de fapt, o versiune mai simplă și mai mică a harpsicordului, la care oamenii cântau acasă.

Pianoforte

Numele înseamnă „tare-încet”. Coardele lui sunt lovite cu un ciocănel învelit în material textil, astfel încât sunetele scoase pot fi foarte sonore sau mai blânde. Pianofortele suna mult mai plăcut muzicienilor și compozitorilor decât harpsicordul. Era și primul instrument cu pâghii acționate cu picioarele. Și asta contribuia la producerea unui sunet mai plin.

Spineta

Spineta era o versiune redusă, portabilă, a harpsicordului, cu mai puține octave și sunet de aceeași calitate.

Orga

O orgă are de obicei două claviaturi și pedale care scot alte sunete decât claviaturile. Majoritatea muzicii scrise pentru orgă e muzică bisericească. Sunetul extrem de amplu e produs de aerul care se mișcă prin țevi de diferite lungimi.

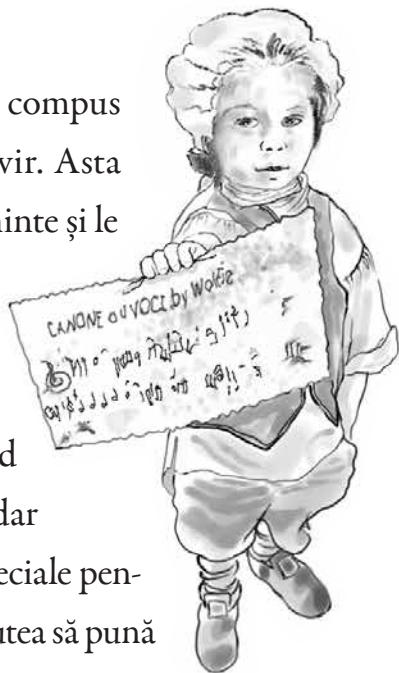

Era de-ajuns să audă o dată o melodie și Wolfie putea s-o reproducă imediat. Lui Tata Leopold nu-i venea să creadă. Și-a făcut notițe despre cât de repede și ușor învăța băiețelul muzică.

Odată, când Wolfie avea vreo patru ani, Tata Leopold a găsit o partitură cu „muzică” la care lucrase băiețelul. La început, Tata a râs, crezând că e o mângăleală în joacă. Dar când s-a uitat mai atent, a văzut că era o compoziție muzicală. Și încă una complicată! Multe dintre note erau șterse și deasupra lor scrise altele. S-a oprit din râs și l-a întrebat pe Wolfie ce era aceea. Wolfie a fost de acord că era o bucată complicată. „...Trebuie s-o exersezi până-ți iese bine...”, a spus copilul. După care i-a arătat tatălui său cum trebuie cântată piesa.

La cinci ani, Wolfie a mai compus două piese muzicale pentru clavier. Asta însemna că auzea melodiile în minte și le interpreta la clavier. Uluit, Tata Leopold le-a notat în carnetelul lui. În scurt timp, Wolfie știa să citească partituri. Tata Leopold și-a dat seama că fiul lui avea un dar rar, așa că i-a dat un sul de foi speciale pentru scris muzică. Acum Wolfie putea să pună pe hârtie muzica pe care o auzea în cap. Wolfie scria muzică înainte să învețe să scrie cuvinte.

Mai târziu, când Wolfie se făcuse mare, tatăl lui i-a scris o scrisoare în care-i descria cum fusese el în copilărie: „Când erai mic de tot și-apoi un pic mai mare, erai mai degrabă serios decât copilăros, iar când te așezai la clavier sau erai preocupat de muzică în alte feluri, nimeni nu îndrăznea să facă nici cea mai mică glumă cu tine... așa de solemnă era expresia de pe chipul tău“.

Cu toate astea, micul Wolfie se distra grozav făcând muzică. Se gândea tot timpul la muzică și cânta mereu. Muzica făcea întotdeauna parte din jocurile pe care le inventa. Prietenul tatălui său, muzicianul

Johann Schachtner, a venit să locuiască o vreme la familia Mozart. Mai târziu scria: „Dacă duceam împreună jucăriile lui dintr-o cameră în alta, acela dintre noi care făcea drumul cu mâna goală trebuia

să cânte din gură sau la vioară un marș, ca să acompanieze drumul făcut de celălalt“. Wolfie își exprima toate sentimentele în muzica pe care o scria. Când era fericit, inventa o melodie săltăreată, în ritm *allegro*. Când era trist, inventa o melodie lentă, ritm numit *andante*. Acestea sunt cuvinte în limba italiană, folosite de compozitori și muzicieni ca să descrie felul în care trebuie interpretată o bucată muzicală. Când o melodie trebuie cântată foarte lent, ritmul se numește *adagio*. Dacă trebuie cântată rapid, pe partitură scrie *presto*. Melodiile blânde, care trebuie interpretate încetșor, sunt *piano* sau *pianissimo*. Cele sonore, cântate tare, sunt *forte* sau *fortissimo*.

Ca mulți copii din secolul al optsprezecelea, Wolfie și Nannerl nu au mers la școală. Își petreceau zilele în căsuța lor, unde Tata Leopold era singurul lor profesor — de muzică și de toate celelalte materii.

Cu ajutorul lui Tata Leopold, Wolfie și Nannerl au învățat să scrie și să citească, aritmetică, istorie și geografie. Mai târziu, când Wolfie a început să

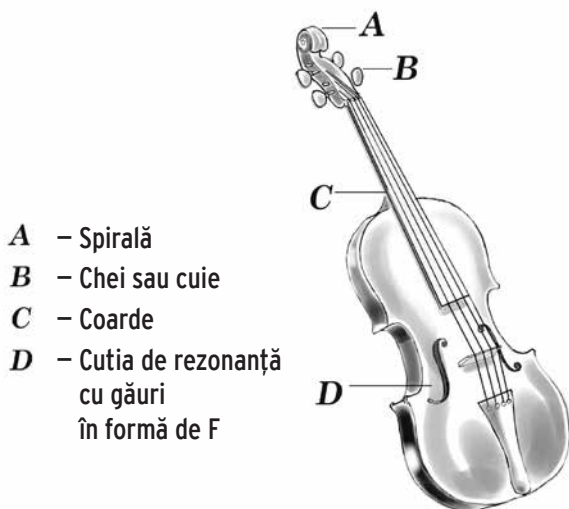
călătorească, a învățat limbi străine, precum italiana și franceza. (Wolfie și Nannerl au învățat germană când au început să vorbească, la fel ca toată lumea din Austria.) El a mai studiat și latina, o limbă străveche.

Tata era la fel de sever ca profesor cum era în orice împrejurare. Mama lui Wolfie, Anna Maria, nu era chiar așa de severă. Tatăl ei era cântăreț, așa că știa și ea muzică. Dar cu toate că Mama încerca uneori să-i protejeze pe Wolfie și Nannerl de furia Tatei, ea nu i s-a împotrivit niciodată pe față. În general, era de acord cu tot ce voia Leopold.

Într-o zi, Leopold a invitat la el acasă câțiva muzicieni ca să repete o bucată muzicală scrisă de el însuși

pentru harpsicord și două viori. Wolfie, care încă nu împlinise șapte ani, a intrat în cameră ducând în mână o vioară micuță, cât jumătate dintr-o vioară normală.

Părțile componente ale viorii

Tata Leopold îi cumpărase lui Wolfie vioara, dar încă nu începuse să-i dea lecții. Wolfie voia să cânte și el cu tatăl lui și prietenii acestuia, însă Tata Leopold a spus „Nu“. Wolfie trebuia să aștepte până învăța să cânte.

Wolfie a început să plângă.

Unul dintre muzicieni era prietenul Tatei, Johann Schachtner. Acestuia i s-a făcut milă de băiețel și l-a invitat pe Wolfie să cânte alături de el. I-a spus lui Leopold că dacă Wolfie cânta încetișor, n-avea să-l audă

nimeni și așa, Wolfie n-avea să-i deranjeze în timp ce repetau. Leopold a fost de acord, dar numai dacă Wolfie promitea să cânte foarte încet. Muzicienii au început să cânte. Herr Schachtner s-a oprit după câteva minute, dar Wolfie a continuat. Toți au rămas muți de uimire. Wolfie învățase singur să cânte la vioară. Tot singur a învățat să cânte și la orgă.

Wolfie își iubea tatăl și voia din tot sufletul să-l mulțumească. „După Dumnezeu, pentru mine cel mai important e Tata“, spunea el. În fiecare seară, înainte de culcare, compunea o altă melodie pe care i-o cânta cu vocea lui Tata Leopold, iar acesta trebuia să cânte a doua parte a melodiei. După ce terminau de cântat, Wolfie își săruta tatăl și adormea.

Cu toate că nu avea darul fratelui ei, Nannerl era și ea un muzician talentat. Ea cânta la harpsicord. Încurajată de Wolfie, s-a apucat și ea de compus muzică. Nu după multă vreme, vestea despre talentații Wolfie și Nannerl a ajuns la Viena. Viena era un oraș foarte mare și capitala Austriei.

Într-o zi, la casa familiei Mozart din Salzburg sosi un curier pe un frumos cal alb. Wolfie și Nannerl erau invitați să vină la Viena ca să cânte în fața împărătesei Maria Tereza.

Familiei i-a trebuit aproape o săptămână să se pregătească de călătorie.

În cele din urmă, au urcat în diligența spre Viena. Aveau o mulțime de lucruri de luat cu ei. Pe lângă haine au împachetat un clavier, două viori și cutii întregi cu partituri. Dar pe Bumperl, câinele lor, nu l-au luat. El a trebuit să rămână acasă.

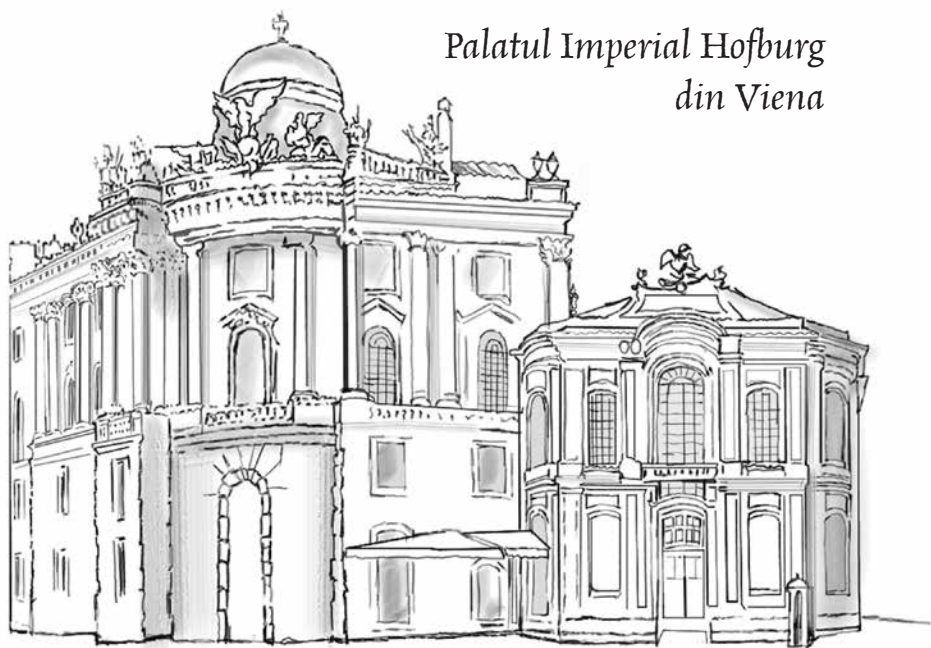

Călătoria spre Viena a mai durat încă o săptămână. Diligența mergea încet pe drumurile pline de

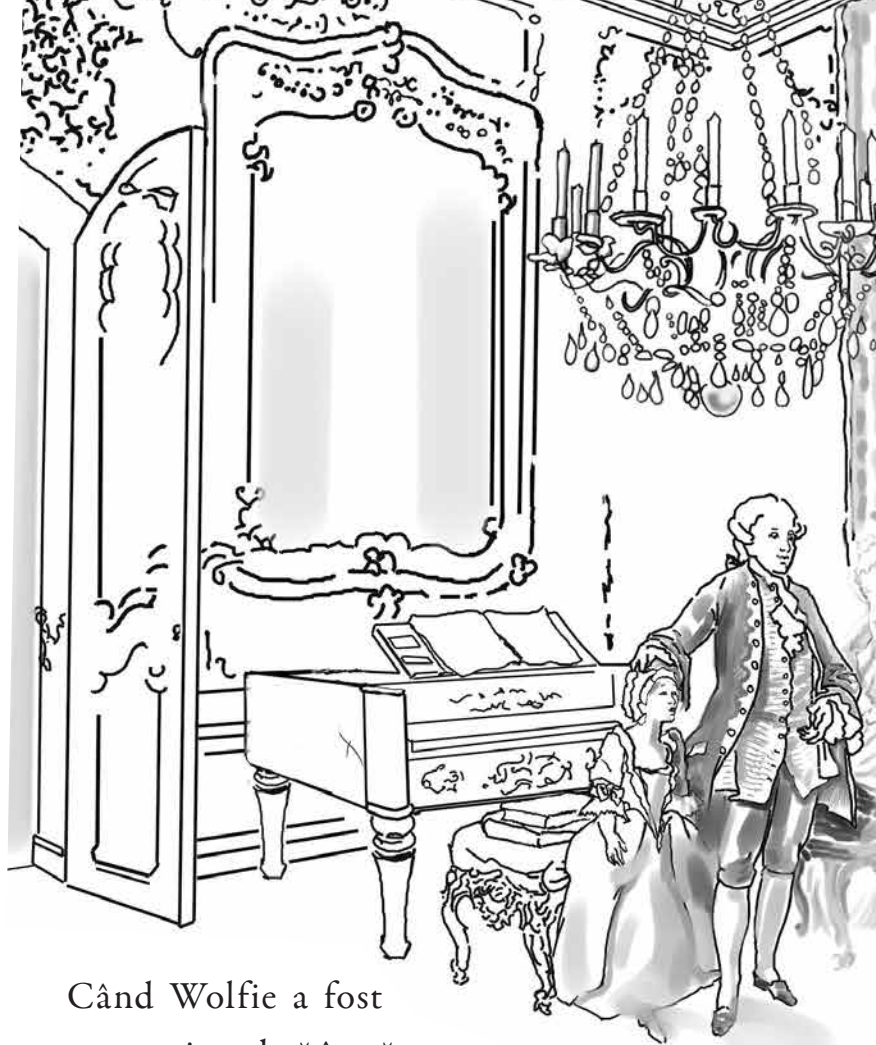

hârtoape și noroi. Când se întuneca, familia Mozart poposea peste noapte la hanuri aflate pe drum. În sfârșit, au ajuns la Viena.

*Palatul Imperial Hofburg
din Viena*

Viena era un oraș magic, plin de palate și castele. Era locul unde se afla celebra Universitate, multe grădini superbe și biserici maiestuoase. Muzicienii veneau aici ca să cânte în splendidele săli de concerte. Viena era faimoasă ca oraș al muzicii și artelor.

Când Wolfie a fost prezentat prima dată împărătesei, a alergat spre ea și i-a sărit în poală. După care a strâns-o tare în brațe și a pupat-o de nenumărate ori. Împărăteasa, care era și ea mamă,

a fost fermecată de micuț. Mai târziu, când i-a auzit pe Wolfie și Nannerl cântând, a fost profund impresionată de interpretarea lor.

La palat, toată lumea se îmbrăca în cele mai splendide haine pe care ți le puteai imagina. Așa că împărăteasa le-a dăruit lui Wolfie și Nannerl câte un set de haine făcut special pentru ei. Noul costum al lui Wolfie era liliachiu și era ornat cu împletituri late, aurii. Lui Wolfie i-au plăcut hainele prețioase și le-a purtat plin de mândrie. Tot restul vieții aveau să-i placă hainele frumoase și scumpe.

La un moment dat în timpul vizitei, Wolfie s-a împiedicat. L-a ajutat să se ridice fiica împărătesei, prințesa Maria Antoaneta. Lui Wolfie i-a plăcut prințesa drăgălașă, care avea atunci șapte ani, așa că a cerut-o pe loc de soție. Toată lumea a izbucnit în râs. Wolfie nu înțelegea că mica prințesă era deja logodită cu un prinț francez. Într-o zi, ea avea să fie regina Franței.

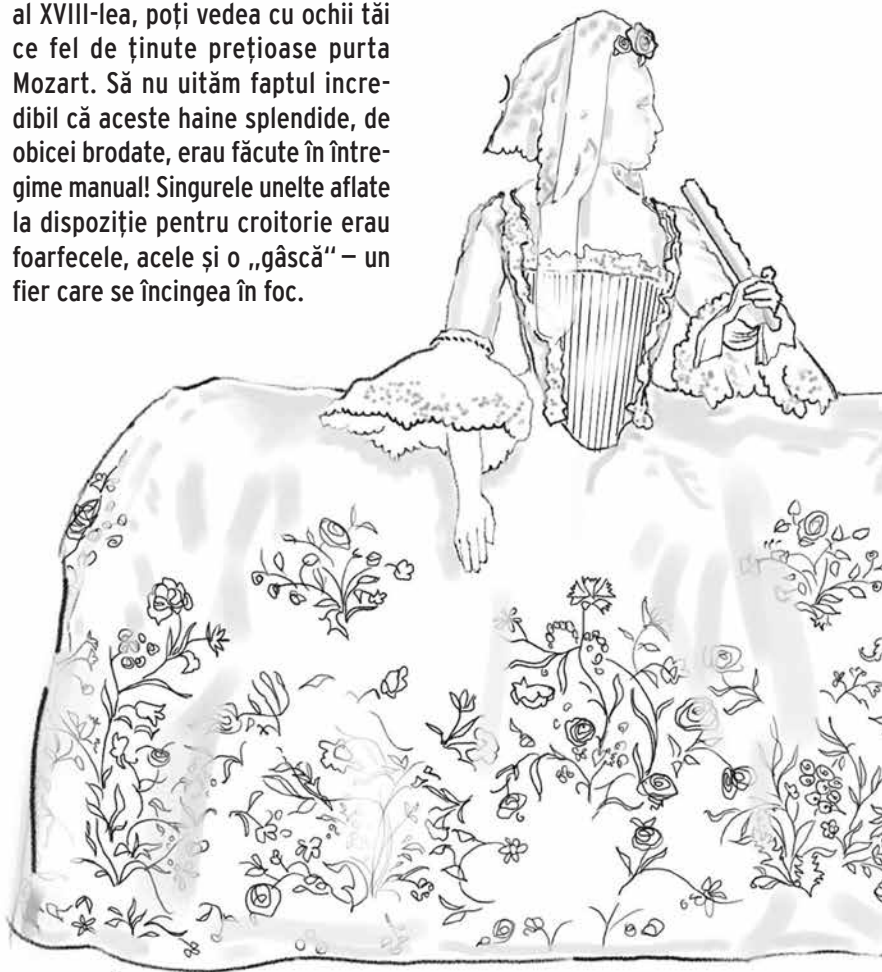
Când familia Mozart s-a întors acasă, Tata Leopold și Mama au avut multe de discutat. Și-au dat

seama că Wolfie și Nannerl nu erau deloc niște copii obișnuiți. Salzburgul nu era un oraș suficient de mare sau de important pentru talentul lor. Leopold voia ca lumea întreagă să-i vadă — și să-i audă — pe extraordinarii lui copii. Au decis că aveau să cânte pentru oameni sus-puși din toată Europa.

Cum arătai fantastic în secolul al XVIII-lea...

Dacă ai norocul să locuiești pe lângă un muzeu care are o colecție de haine adevărate din secolul al XVIII-lea, poți vedea cu ochii tăi ce fel de ținute prețioase purta Mozart. Să nu uităm faptul incredibil că aceste haine splendide, de obicei brodate, erau făcute în întregime manual! Singurele unelte aflate la dispoziție pentru croitorie erau foarfecele, acele și o „gâscă” – un fier care se încălzea în foc.

Bărbații eleganți purtau haine brodate, veste și pantaloni până sub genunchi. Rochiile doamnelor nobile erau uneori ridicol de bogate, cu fuste late de doi metri! Ca să intre pe o ușă, ele trebuiau să se întoarcă într-o parte.

Leopold știa că aveau să fie plătiți bine pentru aceste spectacole. Banii erau foarte importanți pentru Tata Leopold. Tot timpul își făcea griji că nu le ajung. Un turneu lung era perfect pentru ca Wolfie și Nannerl să devină celebri și părinții lor să devină bogați.

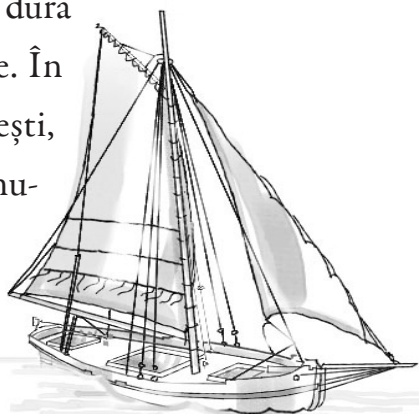
Împărăteasa Maria Tereza

Capitolul 2

Călătorii prin lume

În 1763, când Wolfie avea șapte ani, familia Mozart a plecat din Salzburg.

Au pornit în josul Dunării, la bordul unei mari corăbii cu pânze. Au mers în orașele germane Stuttgart, Mannheim, Mainz și Frankfurt. Au luat apoi și diligența ca să viziteze alte orașe europene, precum Bruxelles și Paris. O astfel de călătorie, atât de lungă, era foarte neobișnuită la acea vreme, mai ales cu copii. Drumurile erau proaste, așa că dura foarte mult să ajungi oriunde. În plus, era periculos să călătorești, pentru că de multe ori drumurile erau pândite de hoți, care-i așteptau pe oameni să treacă pentru a-i ataca și jefui.

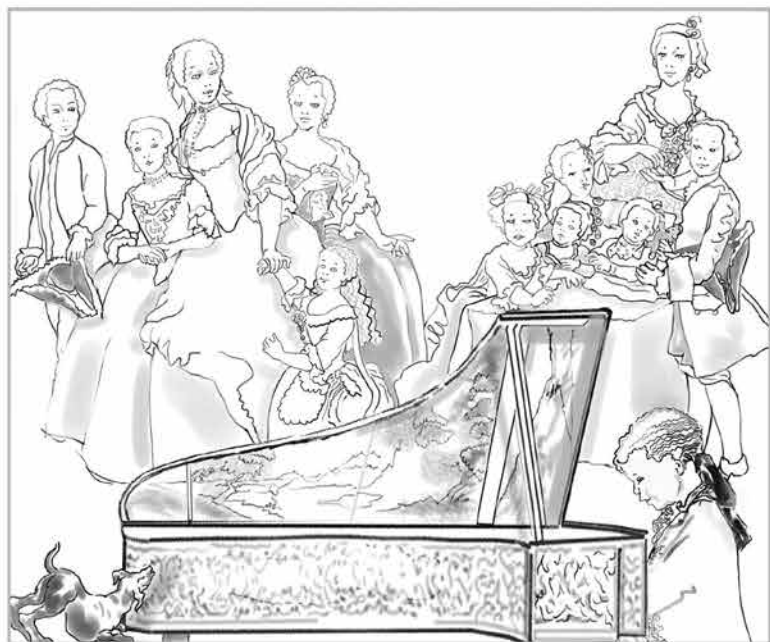
Cu toate astea, familia Mozart a înfruntat pericolele. Peste tot pe unde s-au dus, Wolfie și Nannerl au cântat pentru conți și contese, duci și ducese, prinți și prințese. Toată lumea voia să-i audă cântând. Adulții erau fascinați de copilașii care interpretau atât de bine piesele sale. Într-o scrisoare, Nannerl remarcă felul în care domnii și doamnele îi băteau ușurel pe brațe și-i pupau ca pe cățeluși.

În timpul turneului, Wolfie a fost mai mereu bolnav. De obicei, dădea concerte după-amiaza devreme și seara. Uneori dădea și trei concerte pe zi! Dimineața și noaptea compunea muzică. Uneori stătea treaz toată noaptea și nu adormea decât în zori.

Părinții lui și-au dat seama că micuțul muncea prea mult și au sperat că soluția ar fi odihna. Wolfie muncise, într-adevăr, până la epuizare, dar e posibil să fi suferit și de o boală de rinichi, care îi oprise și creșterea. A fost întotdeauna micuț pentru vârsta lui și a rămas scund toată viața.

Datorită turneului, copiii Mozart au devenit din ce în ce mai faimoși. Wolfie adora complimentele și atenția pe care le primea. Adora să i se spună cât era de talentat. Adora să fie îmbrățișat și sărutat, chiar și de străini.

Când familia ajungea într-un oraș nou, Wolfie și Nannerl cântau în fața celor mai importanți oameni din nobilimea locală. Apoi, alți bogătași îi angajau să

cânte la petrecerile lor. Plata se făcea uneori în bani, alteori în daruri. Dar uneori, nobilii bogați le dădeau foarte puțini bani. De parcă faptul că le permiteau copiilor să cânte în prezența lor era o răsplată suficientă, se plângea Leopold.

În 1763, un artist numit Lorenzoni a fost ales să picteze portretele copiilor. Wolfie și Nannerl s-au îmbrăcat în hainele frumoase primite de la împărăteasă. Fiindcă trebuiau să rămână nemișcați ore în șir, se plictiseau și nu mai stăteau locului. Așa că Lorenzoni a angajat un trio de muzicieni care să le distragă

Johann Sebastian Bach

(1685-1750)

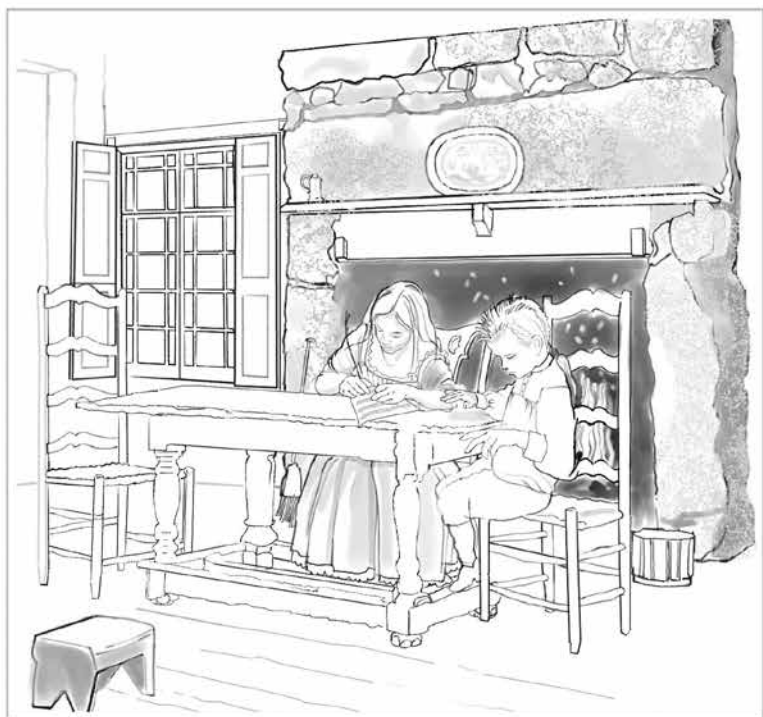
Născut în Germania, Johann Sebastian Bach a fost un mare instrumentist și compozitor. Muzica lui a influențat atât de mulți alți muzicieni, încât i se spune „maestrul maeștrilor”. El a avut unsprezece fii și toți au fost muzicieni excelenți. Deși nu a trăit suficient ca să-l cunoască pe Mozart, unul dintre fiii lui a apucat să-l cunoască și s-a împrietenit cu Wolfie.

atenția copiilor și să-i amuze. Datorită lor, timpul părea că trece mai repede. Astăzi, portretele se află în Muzeul Mozart din Salzburg.

Familia Mozart și-a continuat călătoria. Următoarea oprire a fost Anglia. Ca să ajungă la Londra, au trebuit să traverseze Canalul Mânecii. Spre deosebire de apele calme ale Dunării, Canalul era întunecat, agitat și sălbatic. Wolfie și Nannerl au avut rău de mare tot drumul, de la mișcarea corabiei aruncate în sus și-n jos de valuri, așa că au fost foarte fericiți când au ajuns în Anglia.

În timpul turneului, Wolfie nu numai că performa și compunea, ci și profita de șansa de a cunoaște instrumentiști și compozitori celebri ai vremii. La Londra, l-a cunoscut pe Johann Christian Bach, fiul lui Johann Sebastian Bach. Îi plăcea la nebunie să discute despre muzică cu acești oameni, iar când vorbea despre muzică nu părea deloc un copil, ci un bărbat adult.

În timpul șederii la Londra, Tata Leopold s-a îmbolnăvit. Ca să se facă bine avea nevoie de odihnă

și liniște, așa că au plecat cu toții din Londra și s-au dus în Chelsea, un sat de pe malul Tamisei. Timp de șapte săptămâni, Wolfie și Nannerl nu au putut să cânte, ca să nu-l deranjeze pe Tata. Dar Wolfie, care avea nouă ani, nu putea să stea degeaba și, pentru că simțea nevoia să facă ceva, a compus prima lui simfonie. Se numește Simfonia în Mi bemol major și se cântă și în ziua de

azi. Mai târziu, Nannerl scria: „A trebuit să o copiez stând la pian alături de el. În timp ce el compunea și eu copiam, mi-a spus: «Să-mi aduci aminte să dau și cornului de făcut ceva important!»“

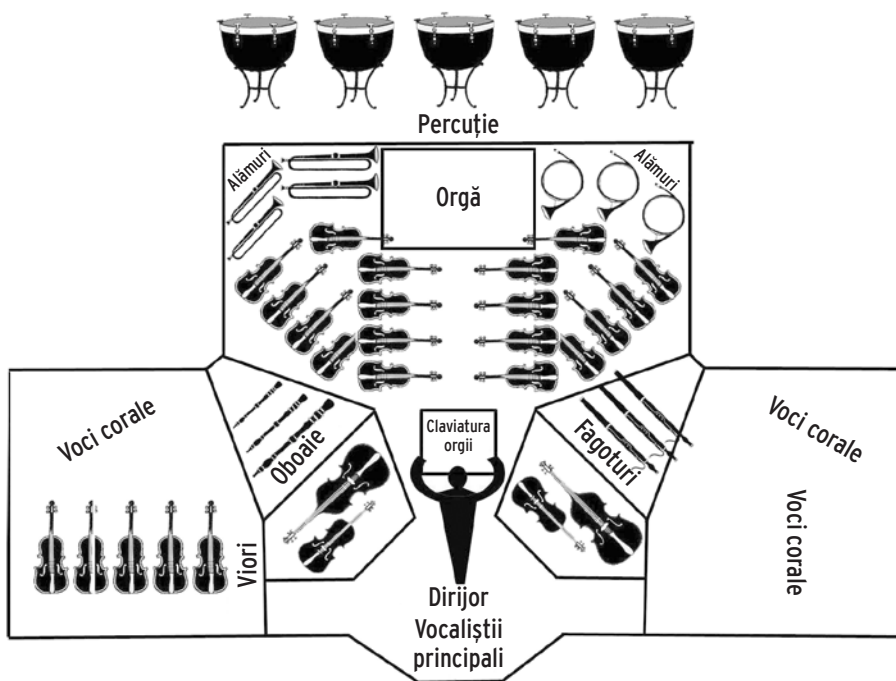

E absolut remarcabil când te gândești că un copil a scris o simfonie. O simfonie e o bucată de muzică clasică, scrisă pentru o orchestră, care, la acea vreme, era alcătuită din cel puțin opt instrumente diferite.

Orchestra secolului al XVIII-lea

Instrumentele care alcătuiesc o orchestră s-au schimbat față de cum erau pe vremea lui Mozart. La fel și felul în care sunt grupate.

Spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, deja nu se mai folosea harpsicordul. Fusese înlocuit de pianoforte, care putea fi utilizat pentru a produce sunete mult mai profunde și mai pline. După această perioadă, orga n-a mai făcut parte în mod normal din orchestră, decât pentru muzică bisericească.

Orchestrele au întotdeauna cel puțin opt instrumente, iar unul dintre ele trebuie să fie vioara. Instrumentele muzicale se împart în patru tipuri.

Percuție

Instrumentele de percuție sunt instrumente care scot sunete prin lovire, precum pianul, harpsicordul, clavierul, tobele, talgerele și xilofonul.

Instrumentele cu coarde

Instrumentele cu coarde scot sunete prin vibrația coardelor. Vioara, viola, violoncelul și contrabasul, toate sunt instrumente cu coarde.

Suflători

Suflătorii sau instrumentele de suflat din lemn scot sunete când se suflă aer în ele printr-o ancie sau printr-o gaură. Flautul, clarinetul, oboiul, cornul englez, saxofonul și fagotul sunt suflători – instrumente de suflat din lemn.

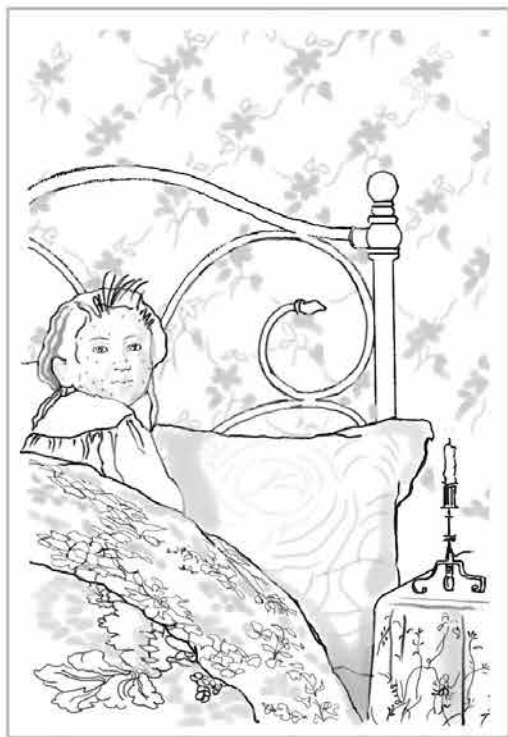
Alămuri

Instrumentele din alamă, precum cornul, trompeta, trombonul, tuba și cornetul scot sunete când se suflă aer în ele printr-un muștiuc circular.

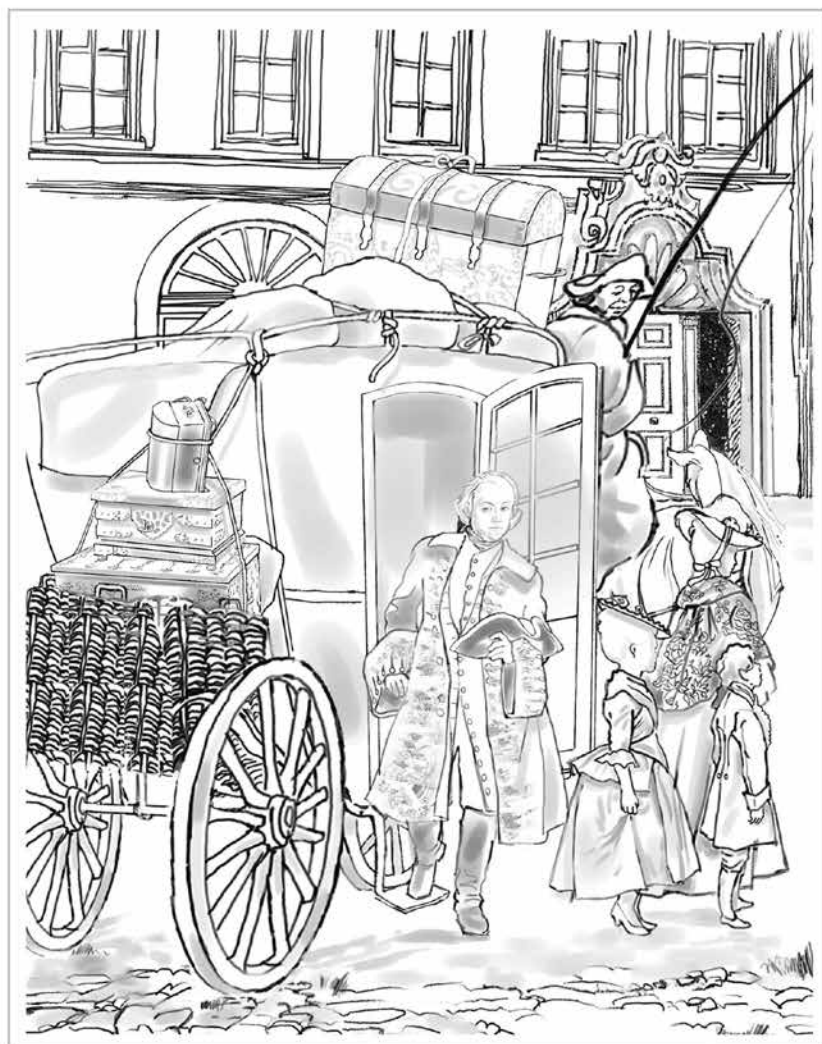
O simfonie durează aproximativ treizeci de minute și are trei sau patru mișcări sau secțiuni. Unele dintre mișcări sunt lente, altele ritmate. De obicei, simfonia începe cu o mișcare iute, urmată de una lentă. Apoi urmează încă una săltăreată, iar dacă există și o a patra mișcare, aceea e și mai rapidă. Cu toate că mișcărilor nu seamănă una cu alta, sunt legate între ele și împreună formează un întreg plăcut auzului.

Tata Leopold s-a făcut bine, dar pe drumul de înapoiere spre Salzburg, Wolfie a făcut variolă.

În scurt timp, Nannerl a luat și ea boala. Variola era o boală extrem de contagioasă, asemănătoare cu vărșatul-de-vânt, dar mult mai gravă. Mulți oameni au murit din cauza ei.

Wolfie și sora lui zăceau într-o cameră întunecoasă, în timp ce părinții îi supravegheau plini de îngrijorare. Doctorul a venit și-a plecat, zilele erau nesfârșite și pline de temeri. Oare aveau să se facă bine copiii?

Din fericire, atât băiatul, cât și fata s-au făcut bine, iar copilul-minune a reușit să se întoarcă acasă în 1766.

Cu toate că avea doar zece ani, micul Mozart era acum un muzician profesionist, cu o experiență bogată. Cunoscuse capete încoronate și le cucerise inimile cu măiestria lui de instrumentist și cu frumoasa muzică scrisă de el. Oare ce avea să urmeze?

Capitolul 3

Copilul-minune se face mare

La nouă luni după ce familia Mozart s-a întors la Salzburg, Lepold și Wolfie au pornit din nou la drum, cu destinația Viena. Wolfie se făcea mare. Tatăl lui și-a dat seama că el și Nannerl nu mai puteau să-și câștige existența ca mici genii precoces. Nannerl era o instrumentistă bună, dar n-avea să fie niciodată excepțională. Și, cu toate că Wolfie era uluitor pentru un

băiețel, când avea să fie adult, era posibil ca muzica lui să nu mai pară nimănui uluitoare. Și ce-avea să facă atunci?

Tata a hotărât că Nannerl n-avea să mai meargă în turnee, ci avea să-și caute un soț care să o întrețină. (În final, Nannerl chiar s-a căsătorit și a avut trei copii. Cu toate că n-a mai dat concerte, a continuat să predea muzică tot restul vieții.)

Cât despre Wolfie, el trebuia să-și găsească o slujbă de concertmaistru la curtea unui rege sau a unui prinț.

Pe vremea lui Wolfie nu se putea asculta muzică altfel decât interpretată în direct. Nu existau CD-uri, casete sau discuri. Regii și prinții angajau muzicieni ca Mozart ca să scrie și să interpreteze muzică numai pentru ei. În felul acesta, erau mereu înconjurați de muzică minunată. Iar la rândul lor, muzicienii trăiau din compunerea de muzică și interpretarea ei.

Leopold a mai hotărât că sosise momentul ca Wolfie să-și facă debutul în compunerea de muzică pentru operă. Opera e o poveste spusă în întregime doar prin cântece și interpretată pe scenă. Deseori, opera are și momente de balet. Înainte să apară filmele și televiziunea, operele erau extrem de populare, pentru

că spuneau povești fascinante, dramatice, cu ajutorul cântecului și dansului. Ele implicau participarea multor artiști: cântăreți care să cânte melodiile și să joace poveștile, instrumentiști care să interpreteze muzica, dansatori pentru numerele de balet. Interpreții purtau costume superbe, iar decorurile erau splendid pictate și foarte minuțios lucrate.

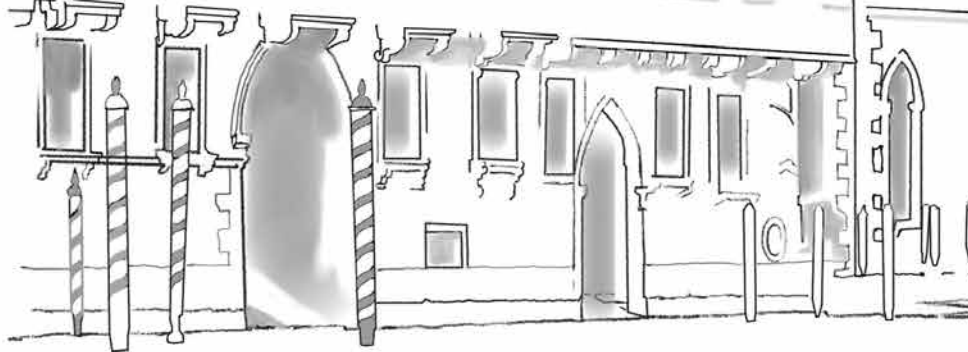
Operele se jucau în clădiri special construite, în mari orașe precum Milano, Paris sau Viena. Chiar și clădirile, numite Opere, erau somptuoase și impresionante, cu scaune tapițate cu catifea și candelabre uriașe și scumpe. Una peste alta, o operă era un spectacol foarte costisitor și luxos, de care se bucurau doar cei foarte bogați, care-și puteau permite biletele foarte scumpe. O operă poate dura și peste două ore; de obicei are mai multe acte, separate prin pauze.

Wolfie și-a scris prima operă înainte să împlinească treisprezece ani. Deși mai târziu avea să compună mai multe opere extraordinare, prima lui încercare nu a fost un succes. Cântăreții erau furioși că primeau ordine de la un băiețel. S-au plâns peste tot, plini de ură, de calitatea muzicii, dar și de Wolfie. În cele din urmă, opera a fost anulată înainte să apuce să fie jucată măcar o dată. Wolfie nu și-a primit plata promisă.

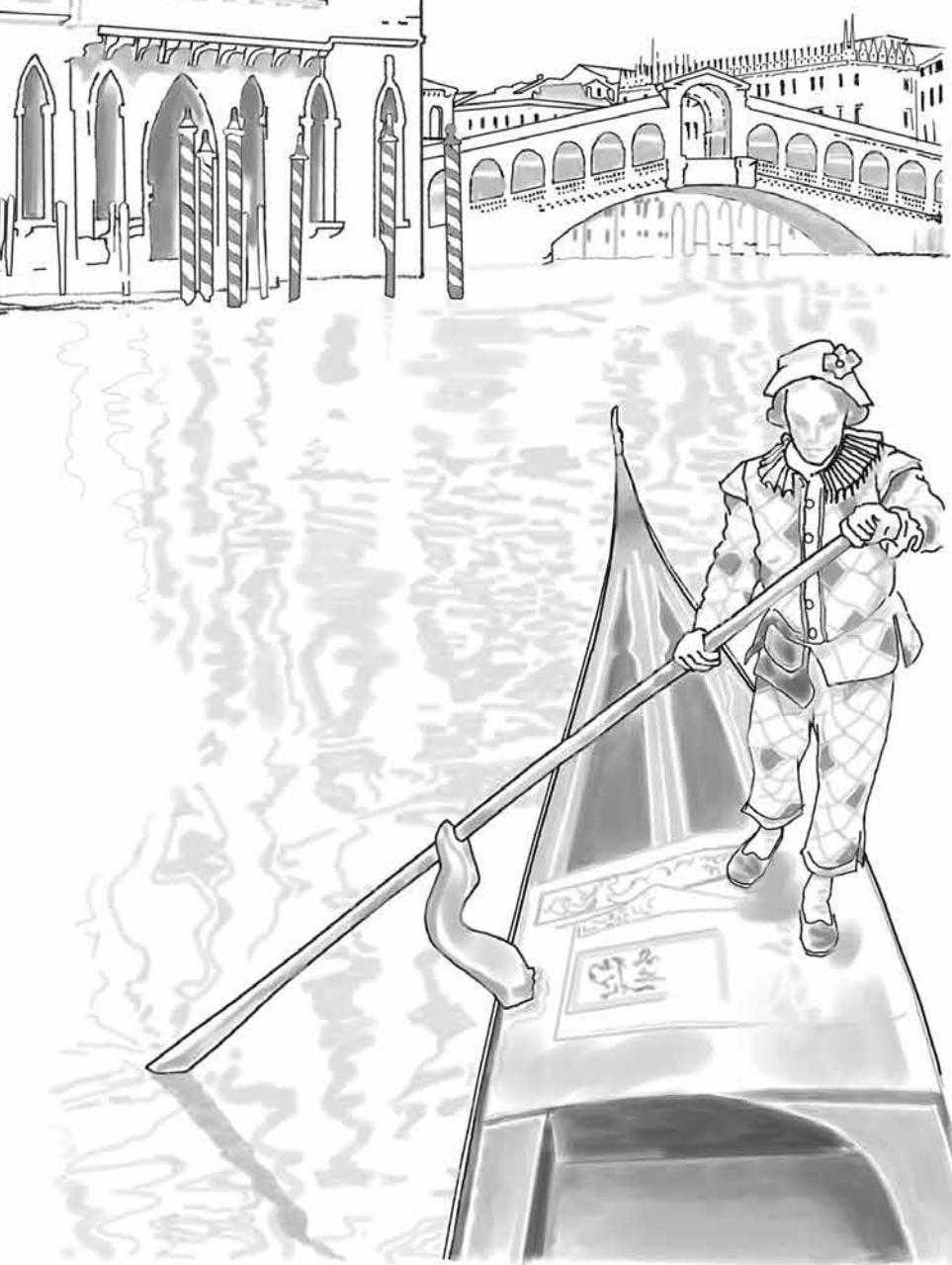
Leopold s-a înfuriat îngrozitor și a crezut că de vină pentru eșec erau alți compozitori, invidioși pe fiul lui. Scria: „Pot doar să-ți spun pe scurt că toată blestemata lume muzicală s-a răsculat ca să nu lase omenirea

să recunoască geniul unui copil. Mi-e imposibil să fac presiuni ca să fie jucată opera, când știu că există o conspirație care are rolul de a distruge reprezentația...”

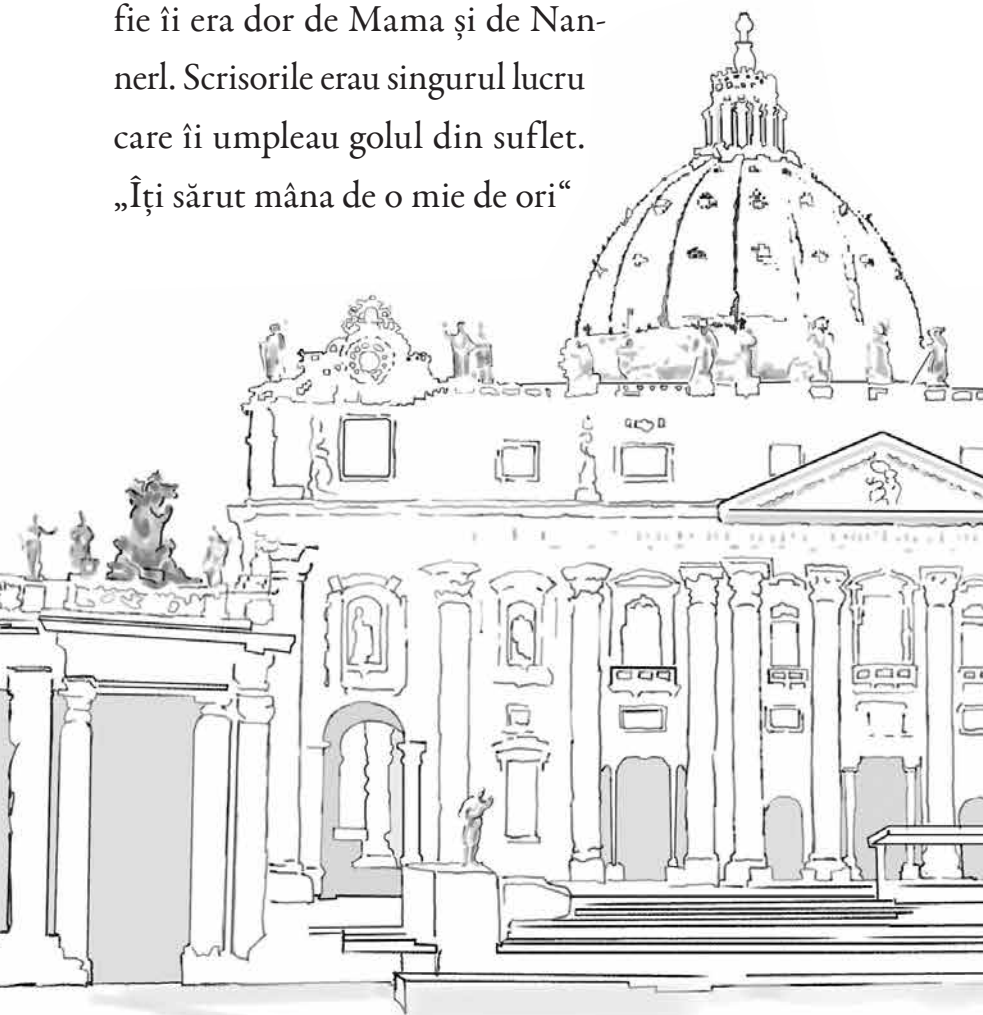
Dar Leopold nu avea de gând să permită acestui eșec să-i schimbe planurile pe care și le făcuse pentru Wolfie. Între 1769 și 1773, Wolfie și tatăl lui au călătorit de trei ori în Italia, lăsându-le pe Nannerl și pe mama copiilor în Salzburg. Wolfie iubea Italia, cu clima ei caldă și lumina aurie. Cel mai mult îi plăcea Veneția, unde oamenii foloseau bărci grațioase numite gondole ca să se deplaseze pe străzi inundate de apă, numite canale. Aceste călătorii au jucat un rol important în educația muzicală a lui Wolfie. În Italia, copilul a auzit un alt fel de muzică, mai puțin gravă și mai sprintărea decât muzica pe care era obișnuit să o

asculte și să o interpreteze, iar asta l-a încântat foarte mult. Îi plăcea la nebunie să descopere noi tipuri de muzică. Iar între timp, continua să compună și el, în ritm foarte rapid.

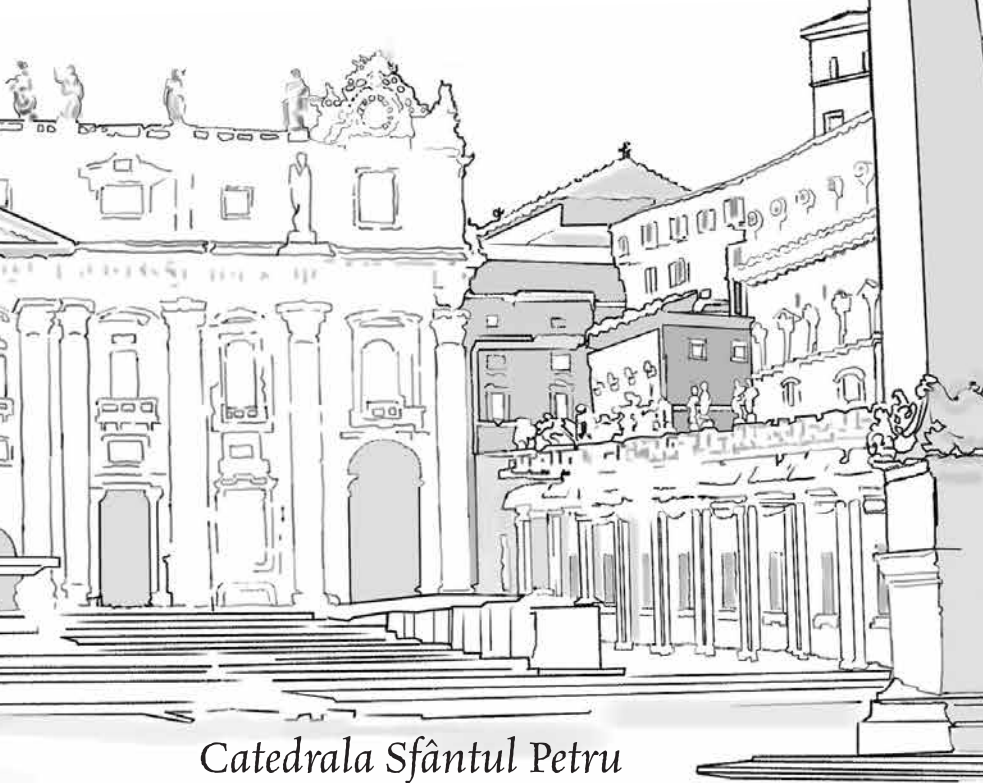
Cu toate că iubea noul loc în care se afla, lui Wolfie îi era dor de Mama și de Nanerl. Scrisorile erau singurul lucru care îi umpleau golul din suflet.

„Îți sărut mâna de o mie de ori“

și „Te îmbrățișez din toată inima, scumpa mea soră“, scria el celor dragi de acasă.

Wolfie și Tata s-au dus la Roma în timpul Săptămânii Mari, adică cele șapte zile dinainte de Paște. Wolfie știa că la catedrala Sfântul Petru, corul Papei avea să cânte o celebră bucată muzicală numită *Miserere*. Catedrala e cea mai mare și mai importantă biserică a lumii catolice. Piesa *Miserere*, scrisă de compozitorul Allegri,

Catedrala Sfântul Petru

era o bucată muzicală foarte specială și sfântă. Notele ei nu fuseseră niciodată tipărite. Nimeni în afara membrilor corului papal n-o văzuse vreodată și niciun alt cor nu avea voie să o cânte.

Slujba religioasă începu, iar când Wolfie a auzit copleșitoarea muzică umplând imensa catedrală, a căzut în genunchi. Nu mai auzise niciodată așa ceva. Chiar și după terminarea slujbei, a rămas în genunchi, ca într-o transă. Când Tata l-a convins, în sfârșit, să

plece, copilul tot fredona muzica. Voia să o țină minte tot restul vieții.

În acea noapte, Wolfie n-a putut să doarmă. Muzica îi răsuna fără oprire în minte, așa că s-a ridicat din pat și a căutat pe tăcute o pană și hârtie cu portativ. Apoi s-a așezat și a început să scrie notele auzite și și-a amintit-o pe fiecare dintre ele. Notă după notă, măreța *Miserere* și-a făcut apariția pe hârtie. Era pentru prima dată când era transcrisă în afara sălii corului Papei. Toată viața lui, Wolfie avea să uluiască lumea cu abilitatea lui de a memora instantaneu și întocmai orice muzică, de la prima auzire.

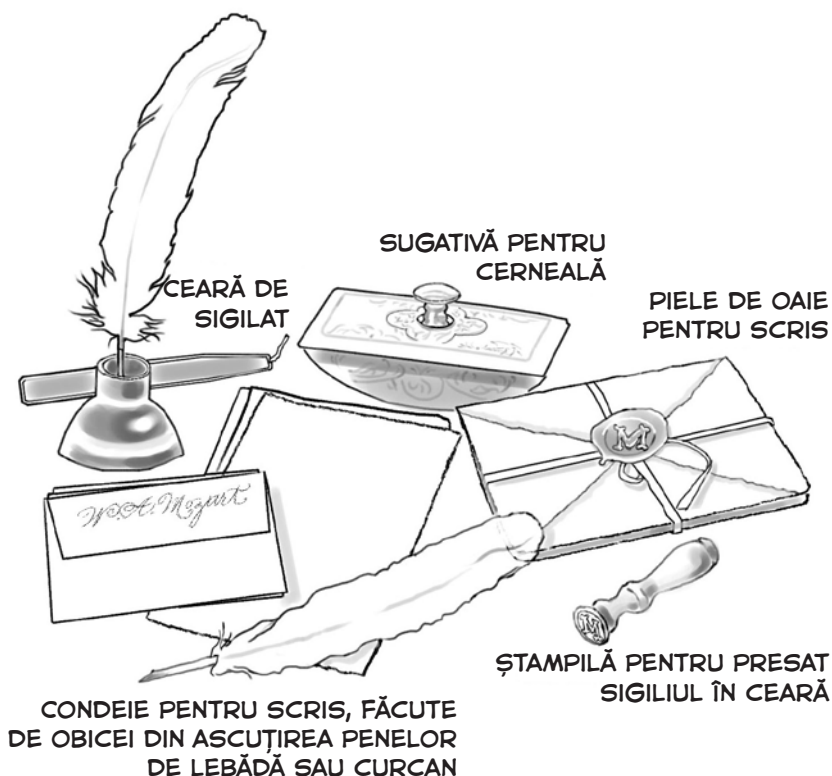
Din 1766, de când s-a întors din primul lui mare turneu, până în 1773, Wolfie a scris peste douăzeci de simfonii, mai multe cvartete pentru coarde și trei opere scurte, precum și cântece pentru concerte și muzică bisericească. Și avea doar șaptesprezece ani. La această vârstă, majoritatea muzicienilor abia își încep cariera. Dar nu și Wolfgang. Cu toate că abia ieșise din copilărie, scrisese piese muzicale cât pentru o viață.

Deși muzica era cea mai mare „bucurie și pasiune” a lui, Wolfie găsea timp și pentru alte lucruri. Îi plăcea să joace cărți, biliard și să scrie scrisori familiei. Îi plăcea, mai ales, să scrie scrisori amuzante și absurde, ca să-și amuze cititorul. Erau epistole pline de jocuri de cuvinte, glume și mesaje codificate. Îi scria unui văr: „Însă acuma cu onoare fac întrebare: cum mai ești și cum mai stai? Digestie bună ai? Ori ești constipat din mai? Mă mai suporti (zic cu fereală)? Scrii cu creion sau cu cerneală?” Era clar că se distra încercând să facă să rimeze cuvintele din scrisoare. Lui Nannerl îi spunea în scrisorile adresate ei „față de cal”. Era jucăuș și

Arta scrisului în secolul al XVIII-lea

În secolul al XVIII-lea, un scris de mână frumos era extrem de important. Oamenii se mândreau cu aspectul literelor și al invitațiilor. Condeiele erau făcute din pene de lebădă sau curcan. Hârtia de scris de calitate era făcută din piele de oaie. Scrisorile se sigilau picurând pe hârtie ceară fierbinte topită, în care se apăsa apoi un sigiliu. Acesta putea să aibă forma inițialelor expeditorului sau forma blazonului familiei lui.

Arta scrisului frumos se predă la școală. Literele trebuiau să fie înclinate într-un unghi de 54 de grade, de exemplu. Mai erau multe alte reguli de scriere corectă și, ca să ajungi să ai un scris de mână grațios și elegant, era nevoie de multe ore de exercițiu.

chiar se prostea copilărește, plin de voieșie și afecțiune pentru familia și prietenii lui.

La douăzeci și unu de ani, Wolfie s-a îndrăgostit de Aloysia Weber. Ea trăia în Germania, la Mannheim. Aloysia era fiica unui muzician și era și ea instrumentistă. Wolfie a vrut să se căsătorească cu ea, dar tatăl

lui nu l-a lăsat. Tata Leopold i-a spus lui Wolfie să se ducă la Paris ca să „devină celebru și să câștige bani“. Cu trecerea anilor, grijile lui Leopold legate de bani și viitorul familiei s-au accentuat. A insistat ca Wolfgang să pună umărul la întreținerea familiei.

La un moment dat, Tata a aflat că Wolfie nu a mai vrut să predea muzică unor elevi care-l plăteau, fiindcă aceștia nu veniseră la o lecție. A preferat să predea altora muzică, gratis, ceea ce l-a supărat grozav pe Leopold. Într-o scrisoare furioasă, el își certa fiul: „...presupun că ai prefera să-ți lași în sărăcie bietul tată bătrân! Pentru tine, bărbat tânăr, efortul e mult prea mare, indiferent cât de bine ești plătit, și e evident că îți pare mult mai potrivit ca tatăl tău, la cei cincizeci și opt de ani ai lui, să alerge ca nebunul în toate părțile pentru o amărâtă de sumă, cu care să asigure din sudoarea frunții subzistența lui și a fiicei lui... timp în care tu să te distrezi dând lecții gratuite unei fete!“

Wolfie s-a plecat în fața voinței tatălui său și a lăsat Mannheimul și pe Aloysia ca să se ducă la Paris

cu mama lui. Însă a continuat să-i scrie Aloysiei. Dar perioada petrecută la Paris a fost o mare dezamăgire. Wolfie trebuia să fie prezentat ducesei de Chabot; spera ca aceasta să-i devină patroană. El avea să scrie

muzică minunată pentru ea, iar ea avea să-i asigure un trai decent și stabil. Dar când a sosit la reședința ei, ducesa l-a lăsat cu mojiție să aștepte mult timp într-un

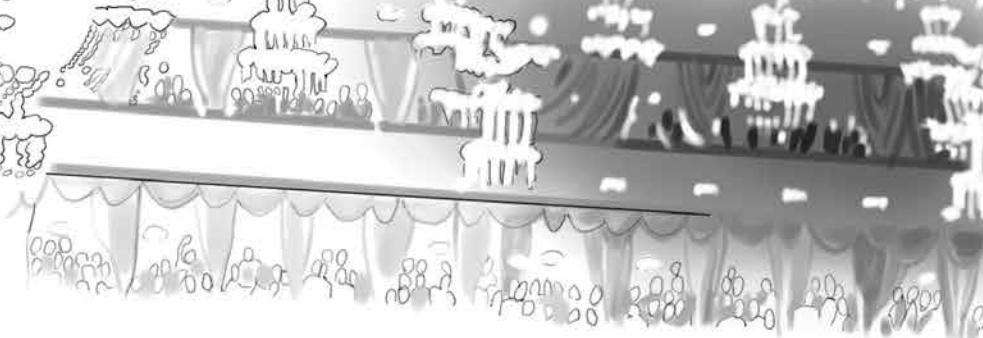
hol neîncălzit, înghețat. În sfârșit, l-a chemat să se alăture ei și oaspeților ei, care erau ocupați să deseneze. Niciunul dintre ei nu a avut bunul-simț să se oprească din desenat cât timp a cântat Wolfie la clavier, astfel încât el povestea ulterior că a cântat pentru „...canapele, masă și pereți“.

În plus, Parisul era îngrozitor de scump. Ca să câștige bani, Wolfie a început să dea lecții de clavier. Dar

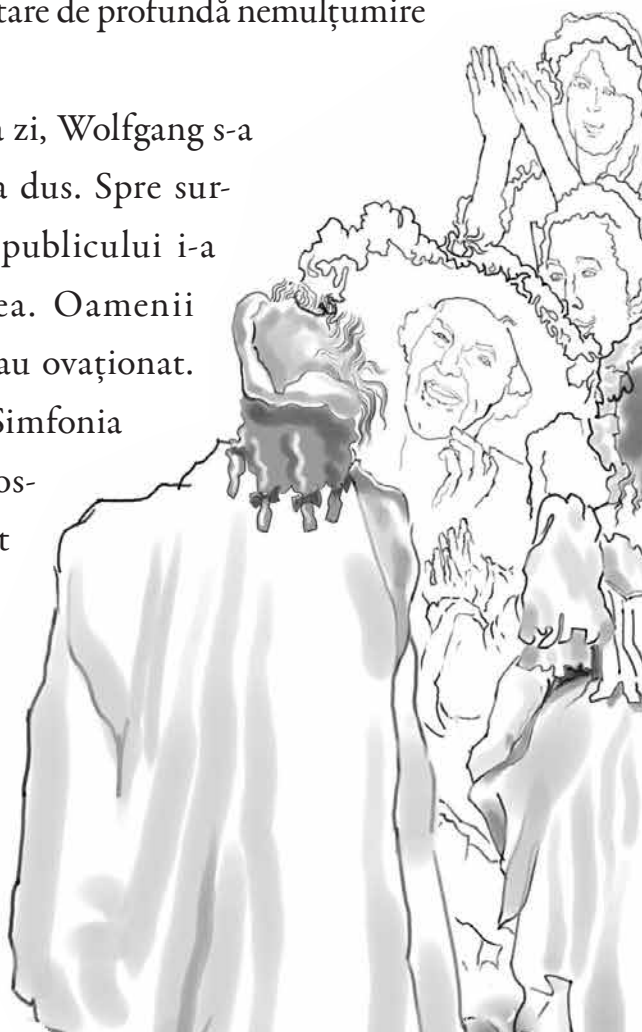
nu-i plăcea această muncă, fiindcă îi lăsa prea puțin timp ca să-și compună propria muzică. Și nu putea să nu compună muzică. Îi era la fel de necesar ca mâncatul și respiratul. Cât timp a fost în Paris, a reușit să compună o simfonie care i-a făcut mare plăcere. În seara dinaintea premierei îi auzise pe instrumentiști repetând și cântau îngrozitor. Aveau nevoie de mai multe repetiții! Dar nu mai era timp. Era atât de îngrijorat că publicului nu avea să-i plăcă simfonia lui,

încât și-a pus în cap să nu meargă la concert. S-a dus la culcare „într-o stare de profundă nemulțumire și furie“.

Însă a doua zi, Wolfgang s-a răzgândit și s-a dus. Spre surprinderea lui, publicului i-a plăcut ce auzea. Oamenii au aplaudat și au ovaționat. Până la urmă, Simfonia „Paris“ — cunoscută azi și drept Simfonia 31 în Re major — s-a dovedit a fi un succes.

Însă necazurile aveau să apară în scurt timp. Mama lui nu se simțea bine. Suferea mereu de dureri de urechi și dureri în gât. Clima rece a Parisului i-a făcut

și mai rău. În scrisorile către Leopold, se plângea că îi era tot timpul frig, chiar și când în cameră ardea focul. În iulie 1778, Anna Maria Mozart a murit.

Wolfgang a fost șocat și de-a dreptul paralizat de durere. Preaiubita lui mamă era moartă. Cum putea el să-i dea această veste tatălui său? Cu siguranță, Leopold avea să găsească o cale să dea vina pe el. I-a scris unui preot din Salzburg, care era prieten de familie: „Jelește cu mine, prietene! Aceasta a fost cea mai tristă zi din viața mea... Trebuie să-ți spun că mama, scumpa mea mamă, nu mai e!... Dă-mi voie să te implor să-mi faci un serviciu, ca între prieteni — să-l pregătești cu mare grijă pe bietul meu tată pentru această veste teribil de tristă!”

Când Leopold a aflat că soția lui a murit într-o țară străină, departe de el și de casă, a dat, desigur, vina pe fiul lui. A spus că Wolfie nu numai că și-a obligat mama să vină cu el la Paris, dar cât au fost acolo, a neglijat-o complet.

Singurul fel prin care Wolfgang reușea să-și aline tristețea era să compună muzică — deseori într-un ritm de-a dreptul nebunesc. Așa făcea el față durerii

provocate de pierderea mamei sale. În 1779, tatăl lui Wolfgang i-a ordonat să vină acasă. Leopold găsisese, în sfârșit, o slujbă pentru Wolfgang în Salzburg. Lui Wolfgang i-a părut bine să lase în urmă Parisul cu amintirile lui triste. Singur, Wolfie a pornit încet spre casă.

Capitolul 4

Pe cont propriu

Întors la Salzburg, Wolfie a devenit organistul și concertmaistrul Curții. Compunea cu viteza lui obișnuită, dar se plictisea. Apoi, în 1780, a fost rugat să compună o operă italiană pentru Curtea din orașul german München. Ei, asta chiar era interesant!

Palatul din München

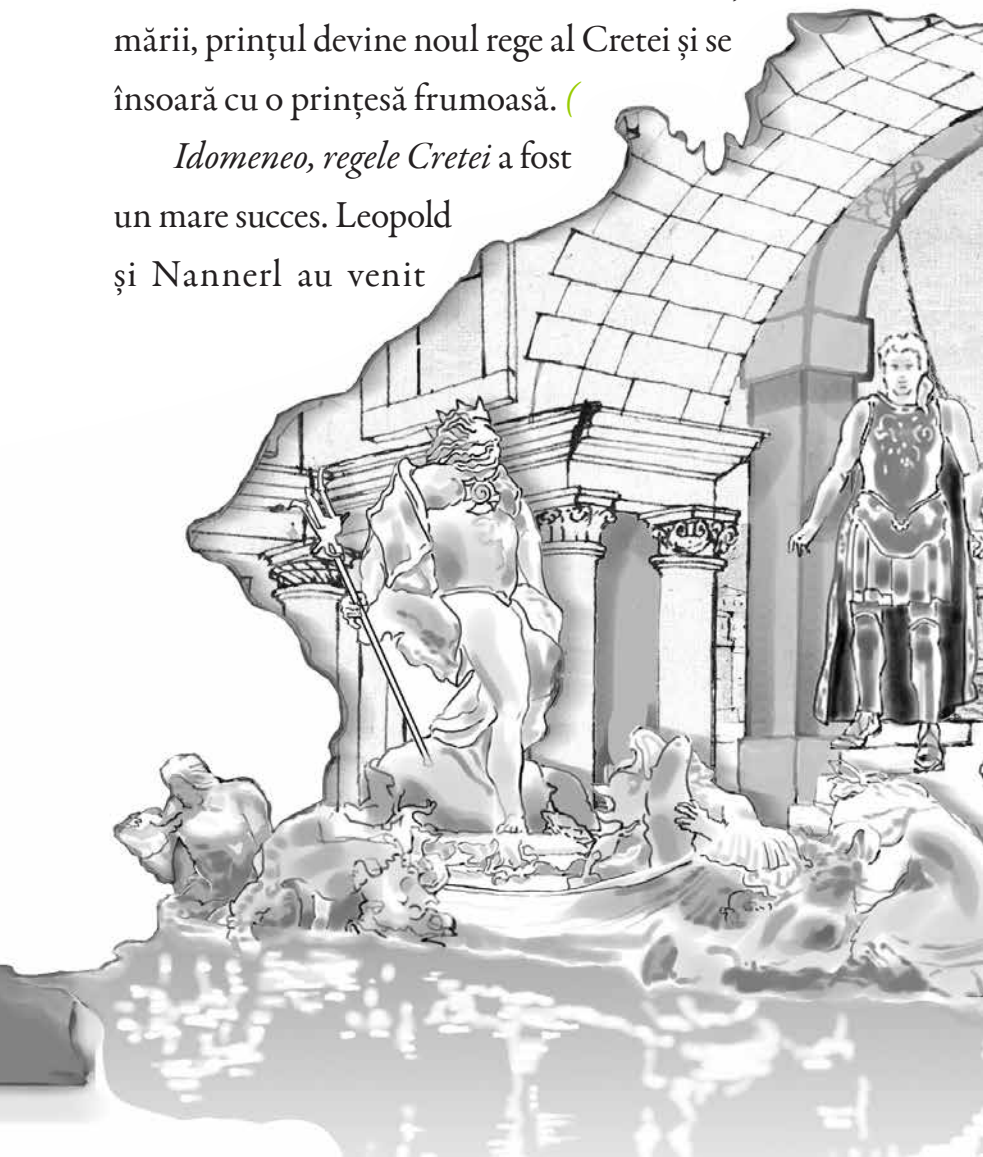

Mozart adora opera și abia aștepta să scrie una. În plus, asta îi oferea ocazia să plece iar din Salzburg, unde era din ce în ce mai nefericit. Mama lui era moartă; cu Nannerl, care acum era profesoară de pian, nu mai era atât de apropiat, așa că Wolfgang tânjea să evadeze.

Opera lui Mozart se numea *Idomeneo, regele Cretei*. Ca în cazul multor opere, povestea are o intrigă foarte complicată, bazată pe o veche legendă. *Idomeneo* e despre un rege grec din vremuri străvechi. După ce câștigă un lung război împotriva troienilor, regele Idomeneo se îndreaptă spre casă, dar, înainte ca flota regală plină cu soldați să ajungă la țărm, toate navele sunt distruse de o furtună cumplită. Așa că Idomeneo face un târg cu Neptun, zeul mării: dacă acesta îi cruță viața, el îi va sacrifica prima persoană pe care o va vedea la coborârea pe uscat. Acea persoană se dovedește a fi propriul lui fiu, Idamante. Îngrozit, Idomeneo încalcă promisiunea făcută lui Neptun și îi spune fiului său să fugă. Asta îl înfurie atât de tare pe Neptun, încât creează un cumplit monstru marin.

În loc să fugă, fiul regelui decide să se lupte cu creatura marină, deși e convins că asta îi va aduce pieirea. Printr-un miracol, el învinge, iar Neptun nu mai e furios. Cu binecuvântarea tatălui său și a zeului mării, prințul devine noul rege al Cretei și se însoară cu o prințesă frumoasă. (

Idomeneo, regele Cretei a fost un mare succes. Leopold și Nannerl au venit

„Idomeneo, regele Cretei“

din Salzburg special pentru premieră. Wolfgang era foarte fericit că lucrarea lui fusese primită cu atâta entuziasm. Spera că asta îi va aduce o slujbă permanentă în München. Tare i-ar mai fi plăcut! Leopold și Nannerl ar fi venit și ei acolo și ar fi trăit din nou împreună.

Dar n-a fost să fie. La scurt timp după aceea, Mozart a fost chemat la Viena de către arhiepiscopul Colloredo, vechiul lui maestru din Salzburg. Relația dintre arhiepiscop și muzician era furtunoasă. Arhiepiscopul nu îl aprecia pe Mozart. Îl insulta tot timpul și se purta urât cu el. Îl făcea „ticălos“, „golan“, „nenorocit“ și „haimana jegoasă“. Ba chiar și-a pus servitorii să-l dea afară pe Mozart cu șuturi în fund, la propriu!

Mozart era furios și umilit. I se umpluse paharul, așa că a hotărât să lucreze pe cont propriu. Pentru un muzician, asta era o mișcare foarte îndrăzneță și riscantă. Fără un susținător bogat, Mozart nu avea un venit regulat. Urma să fie nevoit să-și câștige existența

compunând și dând concerte. Dacă n-avea să reușească să câștige destui bani? Cum avea să se descurce?

Aceleași întrebări îi trecură prin minte și lui Leopold când a auzit ce făcuse fiul lui. Cum îndrăznise să lase o slujbă așa de importantă?! Cum putuse să fie atât de iresponsabil?! Leopold era turbat de furie. Dar Mozart a fost de neclintit. „Pentru mine, nimic nu e

mai important decât onoarea mea și știu că și tu ești la fel“, îi scria el tatălui lui. Spera că tatăl lui va înțelege. Dar Leopold a rămas furios pe fiul lui și a continuat să-i trimită scrisori aspre din Salzburg.

N-a trecut mult și Leopold a mai avut un motiv să fie supărat pe Wolfie: Mozart se îndrăgostise din nou. Aloysia Weber, prima lui iubire, nu mai era interesată de el. Însă sora ei mai mică, Constanze, era fermecată de talentatul compozitor.

Constanze Weber

Constanze era cântăreață, așa că putea aprecia talentul lui Mozart. Dar Leopold nu dădea doi bani pe aceste lucruri. În scrisorile pline de mânie

schimbate între tată și fiu, Leopold i-a spus lui Wolfgang că nu-i dă voie să se însoare. A vorbit-o de rău pe Constanze și a spus lucruri urâte și despre familia ei. I-a acuzat că încearcă să-l prindă în capcană pe Mozart, ademenindu-l într-o căsătorie.

Mozart încă tânjea după aprobarea tatălui său. Își dorea ca Leopold să fie fericit pentru el. Așa că și-a copleșit tatăl cu daruri: panglici pentru ceas, o cutie prețioasă pentru tutun de prizat, un mic crucifix decorat cu „o inimioară străpunsă de o săgeată“.

Lui Nannerl i-a trimis niște bonete făcute de Constanze „după ultimul fason vienez“.

„Nu se poate să fii supărat pe mine pentru că vreau să mă însor!“, scria el. „Te implor în numele a tot ce iubești pe lume să-ți dai consimțământul pentru căsătoria mea cu scumpa Constanze...

Inima mi-e neliniștită și mintea mi-e buimacă; în asemenea condiții, cum poate cineva să gândească și să lucreze bine?“ A aprobat Leopold căsătoria? Nu. A rămas neclintit, rece și dezaprobat.

Însă de data asta, Mozart nu s-a mai supus voinței tatălui său. Era de-acum trecut de douăzeci de ani și se simțea singur. O iubea pe Constanze și voia să-i fie soție. În 1782, cei doi s-au căsătorit și și-au stabilit căminul în Viena. Mozart a spus adio pentru totdeauna orașului Salzburg.

Capitolul 5

Familistul

Una peste alta, Mozart și Constanze au avut o căsnicie fericită. Se întâmpla deseori să nu aibă cu ce cumpăra cele necesare traiului zilnic. Există povești care spun că cei doi dansau prin casa lor neîncălzită ca să nu înghețe și că își puneau pe foc mobila din lemn ca să se încălzească.

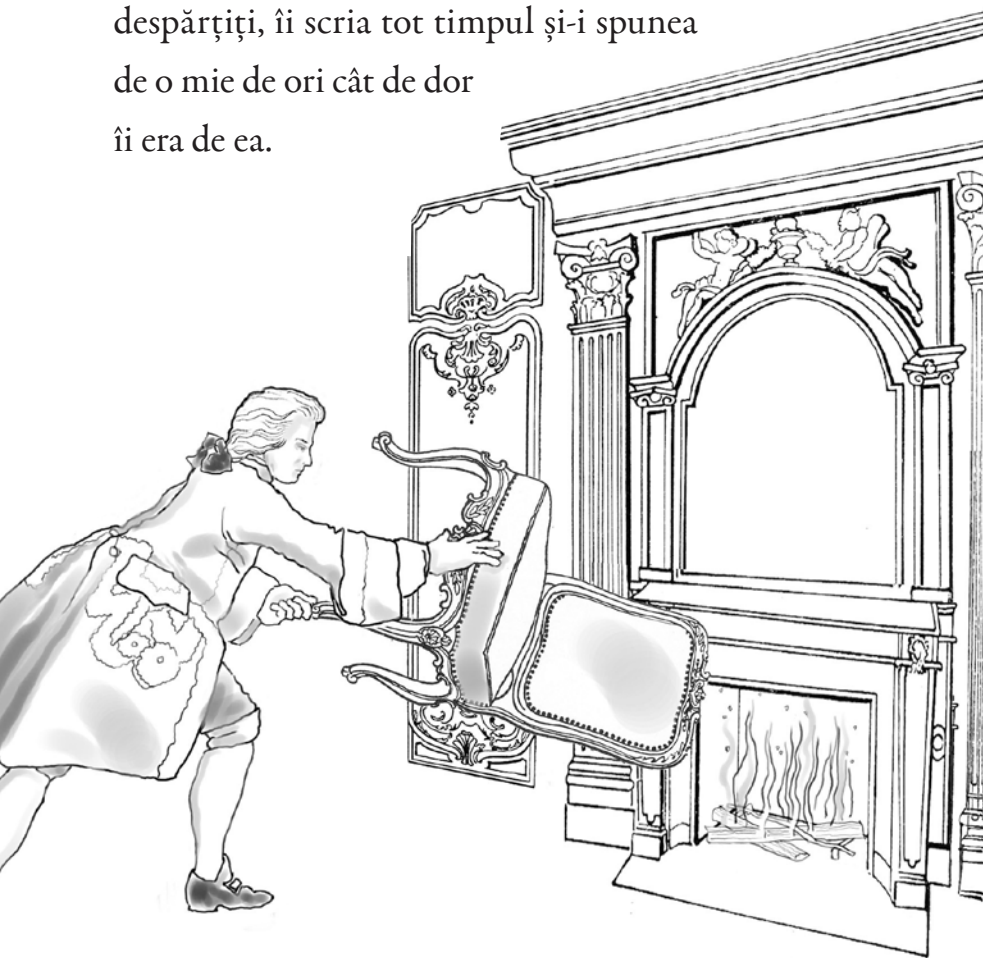

Când Mozart rămânea fără bani și nu-și putea plăti facturile, preda muzică, dădea concerte și compunea în ritm frenetic. Avea nevoie de tot mai mulți bani ca să țină pasul cu stilul

lui de viață extravagant. Le cerea deseori prietenilor bani cu împrumut.

Însă chiar și în cele mai grele perioade, Constanze și Mozart se iubeau și se bucurau unul de compania celuilalt. Mozart o descria ca pe o femeie cu capul pe umeri și cu cea mai mare inimă din lume. Când erau despărțiți, îi scria tot timpul și-i spunea de o mie de ori cât de dor îi era de ea.

Alteori erau plini de bani, dar Mozart îi cheltuia la fel de repede pe cât îi câștiga. Cumpăra haine luxoase și dădea petreceri fastuoase, cu muzică, dans și munți de mâncare. Avea chiar și propria lui trăsură, care costa foarte mult!

Constanze și Wolfgang au avut șase copii, însă doar doi fii, Karl Thomas și Franz Xaver, au trăit mai mult de un an. Mozart și-a învățat fiul cel mare, Karl Thomas, să cânte la clavier și din voce. Toată familia cânta deseori împreună, cu vocile și cu instrumente. Uneori și pasărea lor, un graur, se alătura concertului familiei.

Într-o zi, Mozart a primit vizita lui Franz Joseph Haydn. Haydn avea cu 24 de ani mai mult decât

Mozart. Era considerat cel mai mare compozitor în viață. După ce l-a auzit pe Mozart cântând, i-a spus mai târziu lui Leopold: „Fiul dumneavoastră e cel mai mare compozitor pe care-l cunosc“.

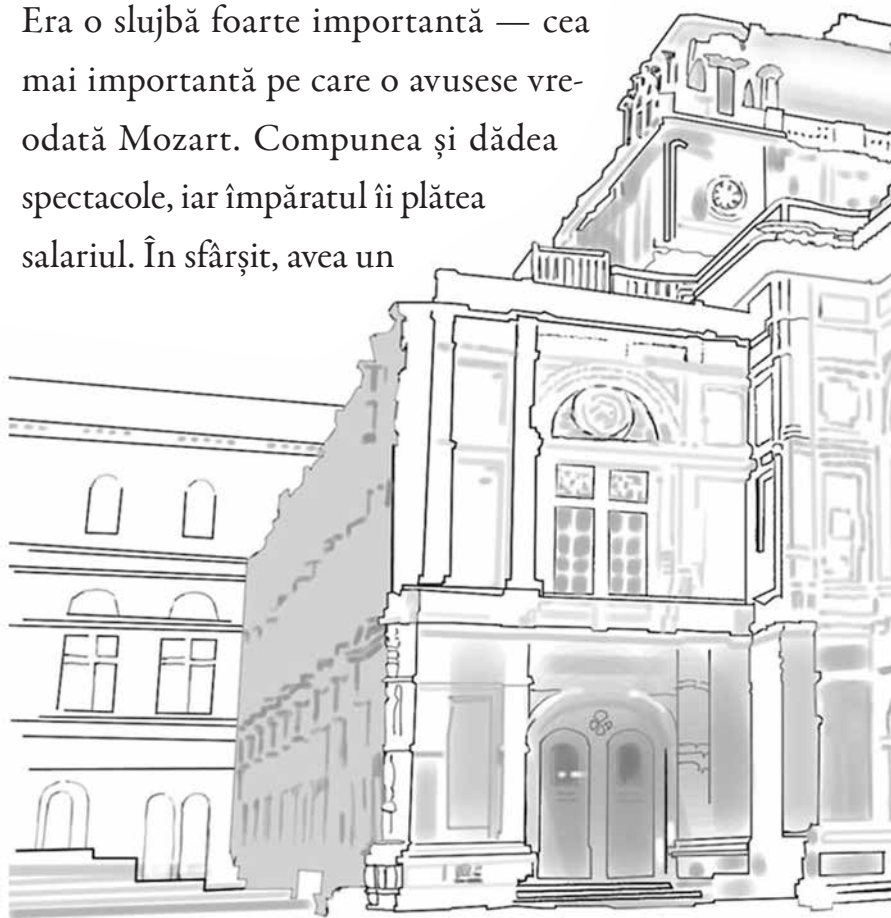
Mozart și Haydn au devenit prieteni foarte buni. Ulterior, Mozart a compus multe piese muzicale pe care le-a dedicat „dragului meu prieten“ Haydn. Unele erau concerte pentru pian. Acestea sunt bucăți muzicale scrise pentru orchestră, dar scoțând în evidență pianul. Altele, opt în total, erau pentru cvartete de coarde — două viori, o violă și un contrabas.

În ciuda laudelor cu care era copleșit, lui Mozart nu i s-a urcat niciodată succesul la cap și nu a devenit

niciodată îngâmfat. Își prețuia propria muzică, dar aprecia și muzica altora. Știa că avea de învățat de la alți compozitori. După ce a auzit muzica lui Johann Sebastian Bach, a exclamat: „Ei, uite ceva din care ai ce învăța!”

În 1787, Mozart a devenit compozitorul de muzică de cameră al împăratului Joseph al II-lea. Era o slujbă foarte importantă — cea mai importantă pe care o avusese vreodată Mozart. Compunea și dădea spectacole, iar împăratul îi plătea salariul. În sfârșit, avea un

venit constant. Unele dintre cele mai bune creații ale lui datează din acea perioadă.

În 1786, Mozart a scris *Nunta lui Figaro*, o operă cu muzică superbă și totuși foarte amuzantă. E povestea lui Figaro și a Susannei, amândoi servitori ai Contelui și Contesei. Figaro și Susanna au de gând să se căsătorească. Între timp, Contesa e nefericită, deoarece, de la o vreme, soțul ei o ignoră.

Susanna și Figaro pun la cale un plan

Opera din Viena

complicat ca să-l facă pe Conte să-i dea atenție soției sale. Planul implică deghizări și identități false, dar totul se termină cu bine.

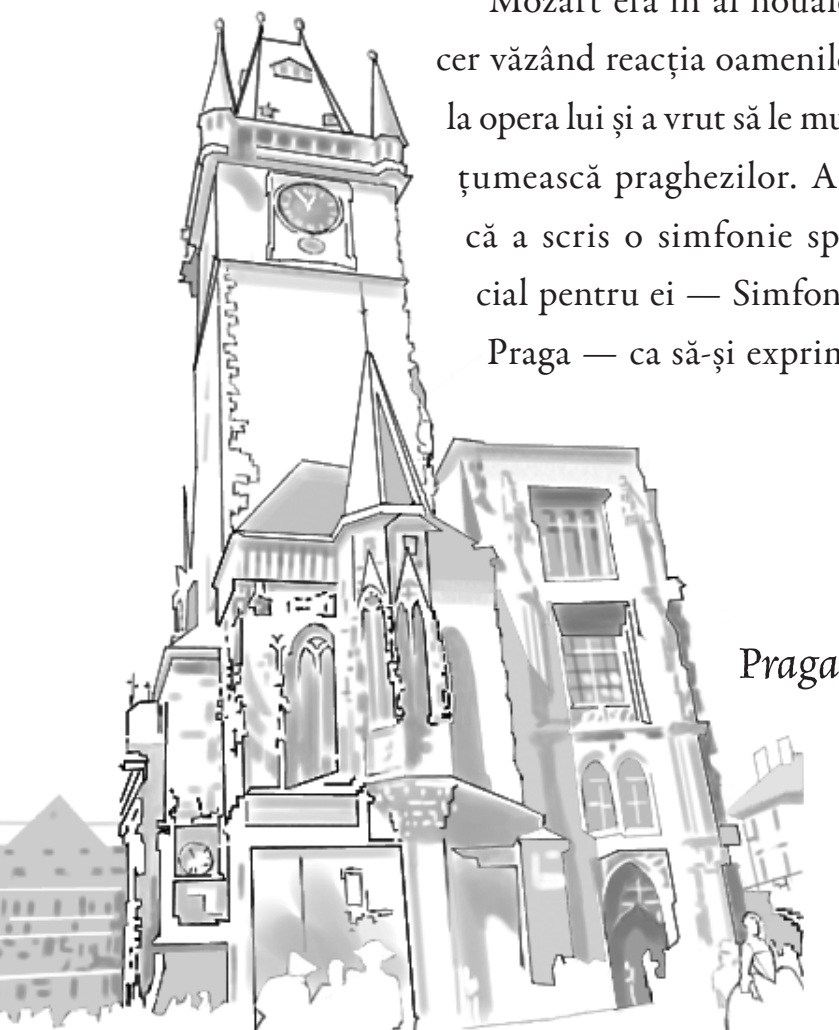
Nunta lui Figaro a avut premi-
era la Marea Operă din Viena și a
avut un succes răsunător. Compania

„Nunta lui Figaro“

a mers cu spectacolul la Praga, care pe atunci făcea parte din Boemia, iar acum e în Republica Cehă. Opera a avut un succes și mai mare acolo! Peste tot în Praga, oamenii fredonau muzica din opera lui Mozart sau dansau pe una dintre melodiile lui săltărețe.

Mozart era în al nouălea cer văzând reacția oamenilor la opera lui și a vrut să le mulțumească praghezilor. Așa că a scris o simfonie special pentru ei — Simfonia Praga — ca să-și exprime

recunoștința. Dar și mai important e faptul că i s-a cerut să scrie o altă operă. Compusă în 1787, noua operă, *Don Giovanni*, nu era o comedie. Ea spune o poveste mult mai întunecată — povestea vieții și morții unui nobil malefic numit Giovanni.

Și această operă a avut un succes uriaș și i-a adus lui Mozart și mai multă apreciere și celebritate.

În 1790, a scris o altă operă populară, numită *Così fan Tutte*, care înseamnă „Așa face toată lumea”. Poetul italian Lorenzo Da Ponte a scris libretul

operei — versurile —, iar Mozart a compus partitura. *Così fan Tutte* e o altă operă comică. E despre doi ofițeri, Ferrando și Guglielmo, și iubitele lor, Dorabella și Fiordiligi. Cei doi tineri vor să pună la încercare iubirea femeilor pentru ei și, ca să facă asta, nascocesc multe trucuri complicate. Dar totul se termină cu bine pentru cele două cupluri.

Ultima mare operă a lui Mozart, *Flautul fermecat*, a fost scrisă în 1791. Libretul a fost scris de Emanuel Schikaneder. După cum sugerează titlul, *Flautul fermecat* e un fel de basm: e despre o diabolică Regină a Noptii, frumoasa ei fiică, prințul chipeș care o iubește pe aceasta, animale sălbatice, niște clopoței de vânt și un flaut de aur. Prințul înfruntă multe pericole, dar la finalul fericit al operei câștigă mâna prințesei. Din nou, superba muzică imposibil de uitat a lui Mozart i-a fermecat pe toți cei care au auzit-o.

„Flautul fermecat“

Mulți cred că aceste opere sunt cele mai bune lucrări ale lui Mozart și că anii petrecuți la Viena au fost cei mai productivi ai vieții lui. Probabil că au fost și cei mai fericiți ani ai scurtei sale vieți.

Capitolul 6

Un sfârșit prematur

În ciuda imensei popularități a operelor lui, Mozart tot avea probleme financiare și nu reușea să câștige destui bani. Curtenii capricioși și nobilii erau mereu în căutarea a ceva nou, așa că au început să-și piardă interesul față de muzica lui Mozart. Reputația lui a avut de suferit și a fost nevoit să ceară iar bani cu împrumut de la prieteni. Tatăl lui murise în 1787. Mozart petrecea mult timp gândindu-se cu amărăciune la numeroasele certuri avute cu Leopold pe când acesta trăia. Sănătatea lui Mozart nu era nici ea foarte bună. Era deseori bolnav și avea de multe ori dureri.

Însă, cu toate problemele din viața lui, Mozart n-a încetat nicio clipă să creeze muzica lui incredibilă. Și-a compus ultimele trei simfonii în aproximativ trei luni. Din nefericire, n-a apucat să le audă interpretate

de o orchestră. E incredibil când te gândești că auzea în mintea lui toate partiturile muzicale, pentru toate secțiunile — coarde, alămuri, instrumente de suflat. Era atât de precis, încât muzica lui e interpretată astăzi exact așa cum a fost scrisă, fără niciun fel de corecturi, pentru că Mozart nu a avut nevoie să facă corecturi.

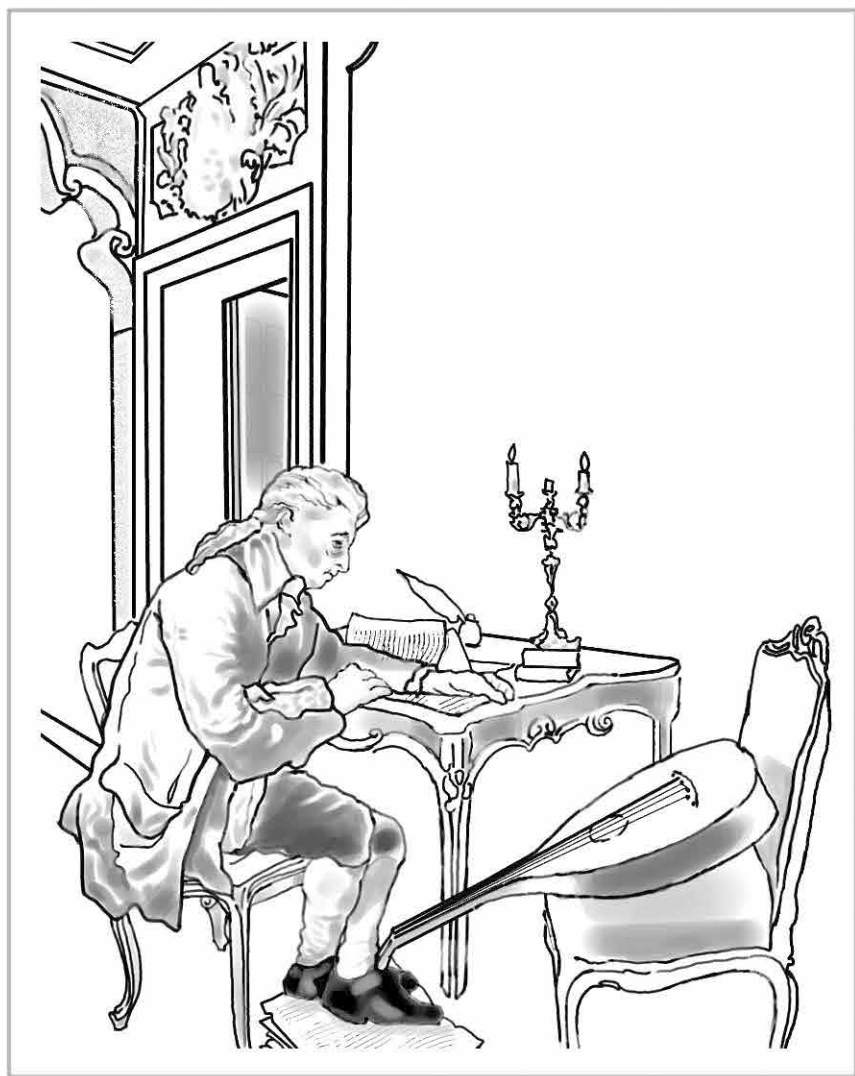
În iulie 1791, s-a întâmplat ceva foarte ciudat. Mozart era singur acasă, când la ușă a bătut un străin

îmbrăcat în haine închise la culoare, cu o pelerină cu glugă neagră. Avea cu el o scrisoare nesemnata, în care i se cerea lui Mozart să scrie un recviem. Recviemul e o piesă muzicală compusă în semn de respect pentru o persoană decedată. Autorul scrisorii îi promitea lui Mozart o mulțime

de bani pentru scrierea acelei piese muzicale. Cine voia
acea muzică? Și pentru cine era? Mozart nu avea habar.

În următoarele luni, Mozart s-a gândit și a lucrat
la recviem tot timpul. Sănătatea lui se înrăutățea de

la o zi la alta. Uneori lui Mozart i se părea că scria recviemul pentru propria lui înmormântare. În scurt timp, nu s-a mai putut da jos din pat. Îi era din ce în ce mai greu să respire.

Pe 4 decembrie 1791, el și-a rugat prietenii să se adune la patul lui. Aceștia au cântat împreună recviemul. Pe 5 decembrie, Wolfgang Amadeus Mozart

a încetat din viață. Avea doar treizeci și cinci de ani. Recviemul a rămas neterminat, dar părțile pe care a reușit să le termine sunt considerate unele dintre cele mai frumoase piese muzicale pe care le-a scris vreodată.

Soția lui, Constanze, a fost copleșită de durere la moartea lui; dar era și îngrijorată. Ce-avea să se întâmple cu ea și cu copiii lor? Un prieten a făcut toate aranjamentele pentru mica înmormântare a lui Mozart în

cimitirul St. Marx, aflat la aproape cinci kilometri de centrul Vienei. Locul în care era îngropat marele compozitor nu a fost marcat de nicio piatră de mormânt, de nicio statuie.

După moartea lui Mozart, Constanze s-a căsătorit cu un bărbat care a devenit tatăl iubitor al celor doi copii, Karl Thomas și Franz Xaver. Cu toate că Mozart nu mai era, muzica lui n-a fost dată uitării. Și, până la urmă, asta a contat pentru Mozart mai mult decât

orice pe lume. În 1842, în Salzburg, orașul natal al lui Mozart, i s-a ridicat o statuie. În 1856, la împlinirea a o sută de ani de la nașterea lui Mozart, în Salzburg și Viena au avut loc manifestări de amploare pentru a sărbători centenarul. Karl Thomas, care încă trăia, a fost prezent la festivitățile organizate în onoarea tatălui său.

Wolfgang Amadeus Mozart a scris peste 600 de lucrări muzicale. E un număr uluitor de mare de creații pentru un compozitor, oricare ar fi el. E cu atât mai uluitor când ne gândim cât de tânăr era când a murit. Printre aceste lucrări se numără:

- 41 de simfonii
- 27 de concerte pentru pian
- 5 concerte pentru vioară
- 27 de arii pentru concert
- 23 de cvartete de coarde
- 18 mise
- 22 de opere

Au trecut mai bine de 200 de ani de la moartea lui, și oamenii continuă să cânte, să asculte și să prețuiască muzica lui Mozart. În 2002, la un an de la atacul de la 11 Septembrie, coruri din întreaga lume au cântat pe rând *Requiemul* lui Mozart timp de douăzeci și patru de ore, într-un efort global de a comemora amintirea victimelor atacurilor.

Cu toate că Mozart a trăit foarte puțin, muzica lui va dăinui pentru totdeauna și va aduce bucurie ascultătorilor și muzicienilor din toată lumea.

CRONOLOGIA VIETII LUI MOZART

- 1751 — Se naște sora lui Wolfie, Nannerl
- 1756 — Pe 27 ianuarie, în Austria, la Salzburg, se naște Wolfgang Amadeus Mozart
- 1759 — Wolfie învață să cânte la clavir la vârsta de trei ani
- 1760 — Wolfie compune primele lui melodii
- 1762 — Wolfie învață singur să cânte la vioară; Wolfie și Nannerl sunt invitați să cânte la Viena, pentru împărăteasa Maria Tereza
- 1763 — Wolfie și Nannerl cântă în Germania, Belgia, Franța și Anglia; artistul Lorenzoni pictează portretele copiilor
- 1765 — Aflat la Londra, Wolfie compune prima lui simfonie, Simfonia în Mi bemol major
- 1768 — Wolfie scrie prima lui operă
- 1770 — Mozart ascultă *Miserere* al lui Allegri la catedrala Sfântul Petru și apoi o transcrie pe hârtie din memorie
- 1777 — Mozart se îndrăgostește de Aloysia Weber
- 1778 — Mozart scrie Simfonia Paris; moare mama lui Mozart, Anna Maria
- 1780 — Mozart e angajat să scrie opera *Idomeneo, regele Cretei*
- 1782 — Mozart se însoară cu Constanze Weber
- 1784 — Se naște fiul lui Mozart, Karl Thomas
- 1786 — *Nunta lui Figaro* are premiera la Marea Operă din Viena
- 1787 — Mozart compune *Don Giovanni*; moare Tata Leopold
- 1791 — Se naște fiul lui Mozart, Franz Xaver; Mozart scrie *Flautul fermecat*; un străin misterios îi aduce lui Mozart o scrisoare în care i se comanda un recviem; pe 5 decembrie, Mozart moare

REPERE DIN ISTORIA LUMII

Începe războiul franco-indian	1754
Cutremurul din Lisabona (Portugalia) ucide 30 000 de oameni	1755
Al Patrulea Conte de Sandwich inventează sendvișul modern	1762
John Hargreaves inventează mașina de tors, datorită căreia fibrele neprelucrate s-au putut toarce și au putut fi transformate în fire mai repede ca niciodată	1764
Cartograful John Spilsbury creează primul puzzle din lume	1767
James Watts patentează motorul cu aburi	1769
Maria Antoaneta se mărită cu regele Franței, Ludovic al XVI-lea	1770
E publicată prima ediție a Enciclopediei Britannica	1771
La Viena, valsul devine dansul la modă	1773
Începe Revoluția Americană; Daniel Boone începe să defrișeze Calea Sălbatică, pentru a croi drum spre Kentucky	1775
James Cook descoperă Hawaii	1778
Astronomul Frederick William Herschel descoperă planeta Uranus	1781
La Paris e înregistrat primul zbor reușit cu balonul cu aer cald	1783
Benjamin Franklin inventează ochelarii cu lentile bifocale	1784
Quakerii din Pennsylvania își eliberează sclavii	1788
Începe Revoluția Franceză	1789
George Washington e ales președinte al Statelor Unite	

BIBLIOGRAFIE

Brighton, Catherine. *Mozart: Scenes from the Childhood of the Great Composer*. Doubleday, New York, 1990.

Gay, Peter. *Mozart*. Viking, New York, 1999.

Isadora, Rachel. *Young Mozart*. Puffin Books, New York, 1997.

Mersmann, Hans, editor. *Letters of Wolfgang Amadeus Mozart*. Dover Books, New York, 1972.

Solomon, Maynard. *Mozart. A life*. HarperCollins, New York, 1995.